

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ ОМУЗГОРИИ
ТОҶИКИСТОН БА НОМИ С. АЙНӢ

ДАР ШИНОХТИ НАВРӢЗ

Душанбе – 2018

Мурағтиб: Қосимӣ Саъдӣ. Дар шиноҳти Наврӯз
(дастури таълимию методӣ), - Душанбе: 2018, 80 сах.

Зери назари д.и.фалсафа, профессор Зиёӣ Хуршед

Мухаррир: Мирзошо Сирочев

САРСУХАН

Наврӯз барои миллати тоҷик китоби сарнавишт буда, ниёғони мо ҳатто дар давраҳои мушкилтари-ни таърихӣ ин ҷашни муқаддас ва хучастаи худро ҳимоят мекарданд ва бо Наврӯз дубора зинда мешуданд.

Эмомалӣ Раҳмон

Чун ҷашни Наврӯзи ҷаҳонӣ наздик мешавад, ҳар шахс барои ҷӣ гуна таҷлил намудани он андеша менамояд ва тайёри мебинад. Кӯдакон ва шояд ҷавонон ҳам дар арафаи Наврӯз орзу мекунанд, ки ҷашни мазкурро бо либосҳои нав ва хондани шеърӯ таронаҳои наврӯзӣ пешвоз бигиранд. Табақаи дигари ҷамъиятӣ бошад, бо дастовард ва дастовезҳои наврӯзӣ онро пазироӣ мекунанд. Аҳли эҷод бо навиштани асарҳои назмию насрӣ, деҳқонону коргарон бо заҳмати бобарори худ ва хулоса ҳар гурӯҳи одамон вобаста ба қору пайқори худ аз Наврӯз истиқбол мекунанд.

Мо - фолклоршиносон ҳам дар радифи ҳамаи табақаи аҳли ҷамъият бо нияту орзуҳои нек ба Наврӯзи ҷаҳонӣ назар андӯхта, кӯшиш менамоем, ки ҳамчун ворисони аслии асосгузори ҷашни мазкур бо навиштаҳои худ сурату сирати Наврӯзи оламфарӯзро боз ҳам рӯшантару возеҳтар намоем. Ба таъбири Наврӯзи Гулзода:

Айёми гулу сунбулу Наврӯзи Аҷам шуд,
Аз қисмати андӯҳ бурун ҷумла санам шуд.
Бар ҳусни дилафрӯзи ҷаман замзама зам шуд,
Даст аз сари ҳиммат пайи давоту қалам шуд.
Дай сарфи адам шуд,
Наврӯз алам шуд...

Ба ин хотир, ҳамвора бо дигар нигоштаҳои худ рочеш ба масоили гуногуну мухталифи ҷашни Наврӯз ва вижагиҳои он мо тасмим гирифтем, ки бо пешниҳоди дастури зайл бо номи «Дар шинохти Наврӯз» бигузур ҳар як хонандаю донишҷӯ, омӯзгору корманд, дӯстдори илму фарҳанги мардумӣ ва умуман ҳар як тоҷику тоҷикистонию асил донишу фаҳмиш, заковату идроки худро доир ба ҷашни мазкур фарох намояд, бисанҷад ва бубинад, ки оид ба расму русум, хулқу атвор ва ҷашну маросимҳои миллии худ то чӣ андоза фаҳмиш ва иттилоъ дорад.

Муҳтавои дастури таълимию методи «Дар шинохти Наврӯз» чунин бахш ва қисматҳоро дар бар мегирад:

«Сарсухан», «Наврӯз – ҷашни ҷашнҳо», «Гулчини иқтибосҳои наврӯзӣ», «Тестҳои наврӯзӣ», «Ҷавобҳои тестҳои наврӯзӣ», «Бардоштҳои наврӯзӣ», «Ҷакомаҳои наврӯзӣ», «Охирсухан» ва «Феҳристи адабиёт».

Суханони «Сарсухан» гуфта шуданд ва дар қисмати «Наврӯз – ҷашни ҷашнҳо» бошад, мо сайри мухтасари таърихӣ (таъкид мекунам (Қ.С.): Маълумоти мухтасар пешниҳод шудааст ва сабабаш он аст, ки дар сурати муфассалан пешниҳод гардидани маълумот қисмати зиёди ҷавобҳои «Тестҳои наврӯзӣ» ошкор мегарданд, ки ин боиси ба мақсад нарасидани ҳадафи асосии мо аз пешниҳоди дастури мазкур, яъне санҷиши дониши хонандаи китоб доир ба Наврӯз мегардад) рочеш ба фарҳанги мардумии тоҷикон, таснифоти ҷашнҳои тоҷикӣ, мавқеи Наврӯз дар байни ҷашнҳои тоҷикӣ, таърихи пайдоиш ва ташаккули Наврӯз, ҷаҳонишавии Наврӯз ва вижагиҳои он кардаем.

Дар бахши «Гулчини иқтибосҳои наврӯзӣ» андешаҳо аз Паёму суханронии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пешкаши хонандаи нозукбин гардонида шуда, дар ҳама маврид мо ва Шумо метавонем аз онҳо истифода намоем.

Бахши дигар «Тестҳои наврӯзӣ» ном дошта, қисмати асосии дастури мазкур ва мақсади аслии мурағибро фаро гирифтааст. Муҳтавои ин қисмат ҳам сода аст ва ҳам мураккаб. Сода ба он маъно, ки дар баъзе ҳолатҳо суоле пешниҳод шудааст, ки «дар як мича задан» онро метавонед, ҷавоб гӯед, ҷунунҷӣ:

1. Маънои вожаи «Наврӯз» - ро муайян намоед:

А) рӯзи хубтарин; Б) рӯзи беҳтарин; В) рӯзи нав;
Г) рӯзи некиҳо; Д) рӯзи шодмонӣ.

2. Оғози Наврӯз - ҳамчун ҷашни байналмилалӣ кадом рӯз аст?

А) 18 март; Б) 19 март; В) 21 март; Г) 24 март;
Ғ) 25 март.

3. Ҳоло дар Тоҷикистон кадом солшуморӣ амал карда истодааст?

А) шамсӣ; Б) мелодӣ; В) қамарӣ; Г) яздиғурдӣ;
Ғ) авастӣ.

4. Кадоме аз ин бозиҳо аз замони қадим то ба имрӯз ҳоси Наврӯз аст?

А) бокс; Б) лижаронӣ; В) волейбол; Г) хурӯсчанг;
Ғ) футбол.

5. Наврӯз барои мардуми тоҷик чӣ гуна ҷашн аст?

А) динӣ; Б) давлатӣ; В) маҳаллӣ; Г) миллӣ;
Ғ) хонаводагӣ.

6. Бештари мутахассисон ва донишмандон киро асосгузори ҷашни Наврӯз медонанд?

А) Каюмарсро; Б) Ҷамшедро; В) Зардуштро;
Г) Исмоили Сомониро; Ғ) Яздигурди Шаҳриёрро.

Мураккаб бошад, ба он мазмун, ки дар баъзе мавридҳо саволе пешниҳод шудааст, ки барои пайдо намудани он «майна об кардан» пеш меояд ё ба ибораҳои дигар чандин саҳифаҳои китобро «кӯр кардан даркор» ё чандин шаб «мича таҳ кардан» - ро аз ёд бояд барорем, барои мисол:

1. Наврӯз бо чанд унсури ғайримоддии худ ба рӯйхати мероси ғайримоддии башарии ЮНЕСКО шомил карда шуд?

А) 68 унсур; Б) 73 унсур; В) 76 унсур; Г) 80 унсур;
Ғ) 101 унсур.

2. Навиштаҳои зайл аз кадом манбаъ гирифта шудаанд? – «Худованд ҷаҳонро дар рӯзи Наврӯз офарид».

А) «Бурҳони қотеъ»; Б) «Динқарт»; В) «Наврӯзнама»;
Г) «Шоҳнома»; Ғ) «Маҳосин валаздод».

3. Байти зайл мутааллиқ ба кадом шоир аст?

Наврӯз беҳ аз Меҳргон агарҷӣ,

Ҳарду рӯзонанд, эътидолӣ.

А) Ш.Шоҳин; Б) Бедил; В) Зебуннисо; Г) Н. Хисрав;
Ғ) Рӯдакӣ.

4. «Наврӯзнама»-е, ки ду нусхаи он дар соли 1077 ҳичрӣ китобат шудааст, асари кист?

А) Умари Хайём; Б) Ҳакими Тирмизӣ; В) Берунӣ;
Г) Гардезӣ; Ғ) Наршаҳӣ.

5. Андешаи «Наврӯзро дар як сол ду маротиба чашн мегиранд» дар кадом асар қайд шудааст?

А) «Осор-ул-боқия»; Б) «Наврӯзнама»; В) «Зайн-ал-ахбор»;
Г) «Таърихи Бухоро»; Ғ) «Шоҳнома».

6. «Амурдод» - номи рӯзи чандуми моҳ аст?

А) 3 – юм; Б) 4 – ум; В) 7 – ум; Г) 8 – ум; Ғ) 12 – ум.

7. Мисраи баъдии байти зерини шоири хушзавқи тоҷик - Рустами Ваҳхобро аниқ намоед:

Бозой, эй фариштаи фаррухпай... ,

А) Дар остонаи ту куҳистон аст; Б) Дар обгина лаъли Бадахшон аст; В) Бозой, эй ки дар қадамат ҷон аст; Г) Аз сабза сад саҳифаву девон аст; Ғ) Ҳар лола як пиёлаи паймон аст.

Ҳамзамон, мураккаботи дигар он аст, ки барои донишмандони ҷавоби баъзе аз саволҳо хонандаро лозим аст, ки ба манбаъ ва сарчашмаҳои таърихӣ адабии арабӣ ва ё дигар халқҳои ҳамҷавор рӯ биёрад, барои намуна:

1. Наврӯз аз рӯи сарчашмаҳои арабӣ дар чанд навъ будааст?

А) 3 навъ; Б) 5 навъ; В) 7 навъ; Г) 9 навъ; Ғ) 11 навъ.

2. Кадом рӯз дар Қирғизистон рӯзи асосии Наврӯз ҳисоб меёбад?

А) 18 март; Б) 19 март; В) 20 март; Г) 21 март;
Ғ) 22 март.

3. Тоҷикони Сурхандарёи Ўзбекистон маросими «чоршанбеи охир» - ро чӣ ном мебаранд?

А) шаби аловбозӣ; Б) аловпарак; В) оташпарак;
Г) шаби аловафрӯз; Ғ) шаби оташпарак.

4. И.С.Брагинский дар асараш «Исследование по таджикской культуре» чашни Наврӯзро чанд рӯз муайян кардааст?

А) 6 рӯз; Б) 7 рӯз; В) 11 рӯз; Г) 12 рӯз; Ғ) 13 рӯз.

Ноғуфта намонад, ки маводи «Тестҳои наврӯзӣ»-и мо аз донишони паҳлӯҳои гуногуни чашни Наврӯз рӯи қор омадааст, аз қабилҳои истилоҳи «Наврӯз» ва этимологияи он, макону замони таҷлили чашни мазкур, сайри таърихӣ ва вижаҳои Наврӯз, кӯшишу талошҳои шахсиятҳои сиёсӣ баҳри ҷаҳонишавии Наврӯз, сарчашмаю манбаъҳо доир ба ин чашн, китобҳои дарсӣ, маҷмӯаҳои наврӯзӣ ва таҷқиқот оид ба Наврӯз, андешаҳои бузургон дар бораи Наврӯз, таҷлили Наврӯз дар ҳамсоҷишварҳо, муҳтавои тақвим ва навъу намудҳои он, шеърҳои наврӯзӣ ва муаллифони онҳо ва даҳҳо мисолҳои дигар. Сохтори баҳши мазкур дар асоси тестҳои маъмули имрӯза мурағтаб гардида, шояд аз камбудихо оро набошад. Ба он мазмун, ки ин шакли мурағтиботи аввалин роҷеъ ба масоили наврӯзӣ аст.

Баҳши баъдина «Ҷавобҳои тестҳои наврӯзӣ» ном дошта, муҳтавоҷашро аз унвонаш метавонед бичӯед.

Қисмати навбатӣ «Бардоштҳои наврӯзӣ» унвон дошта, дар асоси мутолиоти маводи наврӯзӣ эҷод шуда, бузургӣ ва мукаддасию мукаддамии чашни Наврӯзро нишон додааст.

Пасон, бахши «Чакомаҳои наврӯзӣ» ҷой дода шуда, бехтарин ашъори наврӯзии шоирони бузургу кучаки классик ва муосирро рӯи қоғаз овардааст.

Дар бахши «Охирсухан» андешаҳои хотимавии мураттибон доир ба ҷашни Наврӯз ва дастури мазкур оварда шуда, бахши «Феҳристи адабиёт» манбаъ, сарчашма, китоб, маҷалла ва дигар асарҳои истифодашудаи мураттиб ба таври мухтасар зикр гардидаанд.

Бо назардошти пешниҳоди дастури методи «Дар шинохти Наврӯз» аз Шумо – хонандаи нозукбин эҳтиромона хоҳиш менамоем, ки фикру ақоиди худро роҷеъ ба мураттиботи мазкур ба мо дарег надоред.

Хулоса, ба андешаи мураттиб доништан, аз худ кардан, фаҳмидани маводи зайл ва асосан муайян намудани ҷавобҳои тестҳои наврӯзии дастури «Дар шинохти Наврӯз» аз манфиат ҳолӣ нест. Аз ин хотир, бикӯшед то Наврӯзро шинохта бошед!

Муваффақ бошед, Наврӯзатон хучаста бод!

Аз мураттиб

НАВРӮЗ - ЧАШНИ ЧАШНҲО

Ба қавли донишмандон дар
байни чашнҳо он, ки беш-
тар мавриди қабули ом
аст, Наврӯзи чаҳонафрӯз
мебошад.

Эмомалӣ Раҳмон

Дар ин замони чаҳонишавӣ дар арсаи чаҳонӣ танҳо қавму миллату халқе метавонад худро ҷовидонӣ гардонад, ки таърихи бостониву куҳанбунёд дошта, ҳамзамон, ба арзишҳои миллӣ, расму ойинҳои қадимаи халқӣ ва ҷеҳраҳои саршиноси илму фарҳангу адабиёти худ арҷ гузорад. Дар иртибот ба ин меъёрҳо метавон гуфт, ки таърих худ гувоҳ аст, ки тоҷикон ҳамчун миллати куҳанбунёд дар таърихи башар аз худ асар гузоштаву ҷомеаи чаҳонӣ ориёинаҷод будани ин халқиятро эътироф намудаанд.

Ҳамвора бо ин, фарҳанги мардумии тоҷикон дар ҳаёти маънавии мардуми чаҳон мақоми ҷашмрасе дошта, сарчашмаи қадими соҳиб аст. Ба қавли шоири хушқаломии мо – Муҳаммадали Аҷамӣ фарҳанги мардум «рӯҳи зиндагонии мардумро тасвир мекунад ва ҷони суннатҳои миллӣ ҳамеша дар он сабз аст».

Беҳуда Фирдавсии бузургвор чунин нагуфтааст:

Ниёғони мо ҳар кӣ буданд, пеш,
Ниғаҳ доштандӣ ҳам оину кеш.

Мусаллам аст, ки ҳар як халқу миллату қавм ба худ хос расму русум ва ойину маросимҳо дорад ва мо метавонем онҳоро ба гурӯҳҳои зерин ҷудо намоем, аз

қабилӣ қашнҳои оилавӣ, динӣ, касбӣ, давлатӣ, миллӣ, байналмилалӣ ва чанд баҳши дигар (мазҳабӣ, таҳассусӣ, шахсӣ, сиёсӣ, адабӣ, фарҳангӣ, ҷамъиятӣ ва ғайра).

Дар байни суннатҳои миллии тоҷикон қашну маросимҳои ҳаст, ки болотару волотар аз дигар расму ойинҳои онд. Дар байни мардуми тоҷик ҳамвора бо қашнҳои Меҳргону Сада ва идҳои Рамазону Қурбон қашни Наврӯз низ муқаддас ва муборак маҳсуб меёбад.

Наврӯз ин рӯзи нахустини соли нав ва рӯзи охирини соли гузашта буда, ба ибораи дигар. рӯзи нави ҳафтаи нави моҳи нави соли нави хуршедист. Яъне он рӯзи эътидоли баҳорӣ - рӯзи баробарии шабу рӯз ва аз нав таваллуд шудани тамоми мавҷудот аст.

Ба қавли бузургворе:

Рӯзест, ки дар умр наёбанд чунин рӯз,
Солест, ки дар умр наёбанд чунин сол.
Эй рӯз, чӣ рӯзӣ ту бад-ин зиннату ин зеб,
К-аз зиннату зеби ту дигар шуд ҳама аҳвол.

Наврӯз, ки бо номҳои мисоли ид, иди Наврӯз, иди соли нав, иди сари сол, қашни фарвардин, қашни баҳор, қашни баҳорӣ, Наврӯзи ҷамшедӣ, Наврӯзи султонӣ ва Наврӯзи ҷалолӣ машҳур буда, муҳимтарин ва дерпойтарин қашни миллии мардуми ориёӣ ба шумор меравад.

Наврӯз ҳамчун маросими куҳан инъикоскунандаи таърихи маданияту расму русум ва оинҳои халқӣ аст. Наврӯз мисли пулест, ки таърихи гузаштаву имрӯза ва ояндаи халқро ба ҳам мепавандад, гарчанде ки борҳо дучори таъқибу хорӣ ҳам гашта бошад. Таърихи Наврӯз – таърихи фарҳанг, таърихи оин, таърихи ҳуқ, таърихи анъана, таърихи одат, таърихи мардум буда, оинаест, ки мо дар он худро мебинем ва дар он худро мешиносем.

Ҷунонки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қайд менамоянд: «Наврӯз баёнғари

тафаккури таърихӣ, симои маънавӣ, сиришти ахлоқӣ, орзуо ормон, ҷаҳонбинию ҷаҳоншиносии миллатамон буда, дар тӯли мавҷудияташ арзишҳои фарҳангию миллии моро дар таркиби худ ҳифз кардааст». Дар ҳақиқат Наврӯз ҳамчун ҷашни куҳан инъикоскунандаи таърихи фарҳанги мардум буда, ифодакунандаи завқу сурати мардуми ориёӣ ва ҳалқаи ногусастании таърихи гузашта, имрӯза ва ояндаи халқи мо мебошад.

Бемухобот Наврӯзи ҷаҳонӣ ҳамчун «рамзи хуввияти миллии ва Истиклолияти давлатӣ» эътироф гардида, «атои худовандист барои аҳли башар». Ёро ҳамзамон, ҷашни ваҳдатофар низ бояд гуфт. Ба қавле:

Наврӯз дар он ҷост, ки ёрон ҳама ҷамъанд,
Ёрон ҳама ҷамъанду ҳазорон ҳама ҷамъанд.

Ва маҳз огаҳӣ аз таърих ва шинохти сурату сирати чунин суннатҳои қадимаи аҷдодонамон боиси хештаншиносиву хуввияти миллии мо мегардад. Ногуфта намонад, ки миллате, ки меҳодад худро аз нобудӣ ҳифз кунад, сараввал бояд расму оин, суннат ва арзишҳои миллии худро бояд ҳифз намояд. Дар воқеъ таҷлили бошукӯҳи Наврӯз барои дар руҳияи хештаншиносӣ, арҷгузорӣ ба арзишҳои миллию бостонӣ тарбия кардани насли наврас, ба хусус дар замони Истиклолияти давлатӣ ва мақоми ҷаҳонӣ гирифтани ҷашни Наврӯз аҳамияти хос касб намудааст.

Наврӯз ҳамчун ҷашни куҳану бостонӣ ва фархундаи фарвардин буда, эҳғари табиат ва паёмовари ваҳдату муҳаббат, покию садоқат ва зебоию нафосат мебошад.

Наврӯз қадимтарин дар ҷаҳон ҷашни соли нав буда, решаи таърихӣ онро дар қаҳри ҳазорсолаҳо ҷустан мебояд. Наврӯз аввалан бо рушди корҳои деҳқонӣ пайдо шуда, минбаъд такмил ва ривоч ёфтааст.

Наврӯз ҳамчун «пешонии соли нав» ва «зодрӯзи офтоб» андар оғоз ва ё аввалҳои пайдоиш ҷашне буда,

чашни табиат ва кайҳон ва баъдан ба худ перохани
фалсафии гуногунранг ба тан кардааст.

Таърихи ташаккули Наврӯз ба асотири фалакӣ оид ба
табиати миранда (зимистон) ва зиндашаванда (бахор)
вобаста будааст. Ба қавли Фаҳриддини Гургонӣ:

Зимистонро бувад фарҷом Наврӯз,
Ки бошад тирашабро оқибат рӯз.

Дар устураҳо оғози таҷлили Наврӯзро ба Ҷамшеди
Пешдодӣ ва аз он ҳам пештар ба Каюмарси Кӯҳшоҳ, ки
аввалин шоҳ дар байни одамон буд, нисбат медиҳанд. Ин
андешаро Фирдавсии бузург чунин ба риштаи назм
кашида:

Ҷаҳон анҷуман шуд, бари тахти ӯй,
Шигифтӣ фурӯ монда, аз бахти ӯй.
Ба Ҷамшед-бар гавҳар афшонданд,
Мар он рӯзро рӯзи нав хонданд.
Сари соли нав Хурмузи фарвадин,
Баросуда аз ранҷ тан, дил зи кин.
Ба Наврӯзи нав шоҳи гетифурӯз,
Бар он тахт биншаст фирӯзрӯз.
Бузургон ба шодӣ биёростанд,
Маю руду ромишгарон хостанд.
Чунин чашни фарруҳ аз он рӯзгор,
Бимонда аз он хусравон ёдгор.

Роҷеъ ба таърихи пайдоиши иди Наврӯз олим ва
мутафаккири бузурги тоҷик Умари Хайём дар
«Наврӯзнама» ин масоилро чунин шарҳ додааст: «Чун
Каюмарс аввал аз мулки Аҷам ба подшоҳӣ биншаст, хост,
ки айёми солу моҳро ном ниҳаду таърих созад, то мардум
онро бидонанд. Бингарист, ки он рӯз хангоми бомдод
Офтоб ба аввали дақиқаи Ҷамал омада ва муъбадони
Аҷамро гирд карду бифармуд, ки таърих аз он оғоз
кунанд».

Баъдан, пас аз чандин солҳо абераи Каюмарс – Чамшед бошад «чун он рӯзро дарёфт Наврӯз ном ниҳод ва чашн ойн овард ва пас аз он подшоҳон ва дигар мардумон бад-ӯ иқтидоъ карданд».

Донишмандони дигар низ аз қабилӣ Абӯрайҳони Берунӣ, Истаҳрӣ, Масъудӣ, Ҳамзаи Исфаҳонӣ ва Ибни Балхӣ ҳам асосгузори чашни Наврӯз шоҳ Чамшедро ҳисобидаанд. Ба гуфтаи шоире:

Чашни қадиму файзбор, чашни ниёғони манӣ,
Мерос аз Чамшедшоҳ, шамъи фурузонии манӣ.
Пайғом аз фасли баҳор, айёми суру кишту кор,
Пайки наву оғози кор, иди бузургони манӣ.

Сарзамини Ориёи бузург, ки ниғаждори оинҳои наврӯзист бо омадани дини ислом дар он оинҳои динӣ ва наврӯзӣ бо ҳам омезиш ёфтанд. Давлатҳои тоҷикнишин ба мисли Саффорӣён ва Сомонӣён дар эҳёи суннатҳои Наврӯз нақши бузург доранд.

Бо ташкил ёфтани давлати Сомонӣён оинҳои сарбаландии мардуми сарбаландии тоҷик аз нав зинда гардида, фарҳанги пурғановати ниёгон дар Хуросони бузург паҳн гардид. Дар ин радиф, оинҳои миллии мардуми тоҷик – Наврӯз, Сада ва Меҳргон густариш ёфтанд. Заҳматҳои ниёғони мо чихати қадронии арзишҳои миллии буд, ки қисме аз чашну анъанаҳои мардуми мо то имрӯз омада расидаанд. Дар байни ҳамаи суннатҳои миллии мардуми тоҷик Наврӯз мақому манзалати хосаро соҳиб гардидааст.

Наврӯз асрҳо боз бо ғаму шодии мардуми тоҷик ҳамнаво буда, бо вучуди ҳучумҳои ишғолгароёнаи қавму миллатҳои дигар зиннати нав гирифт ва пойдор монд. Иди Наврӯз аз чашҳоест, ки ҳеҷ гоҳ мазҳабии динӣ ва сиёсӣ нагардида, ҳамчун фарҳаг ва шиносномаи мардуми тоҷик шинохта шудааст.

Иди Наврӯзро баъзе аз ҳукуматҳо дар даври замонҳои гуногун аз ҷумла, Ҳукумати Шӯравӣ бо баҳонаи ҷашни динӣ будан манъ кардаанд. Бо вучуди он ки иди Наврӯзро бо сабабҳои гуногун манъ кардаанд, аммо ин ҷашни ниёгон ҳеҷ гоҳ ба гӯшаи фаромуши нарафта, мардуми шарафмани тоҷик онро чун иди Бобои Дехқон, иди кишту қор ва ё сари Соли нав муаррифӣ менамуданд.

Гарчанде ки дар замони Шӯравӣ иди Наврӯз бо тамоми суннатҳои ҷашн гирифта намешуд, аммо шурӯъ аз оғози соли 1987 бо қарори Ҳукумат ҳар сол рӯзҳои 21-22 март дар ҳудуди ҷумҳурӣ ҷашн гирифта мешуд.

Бо соҳибистиклол гардидани Ҷумҳурии Тоҷикистон Наврӯз ба бар ҷомаи рангин намуда, шукуҳу шахомати маҳсусро ба худ касб кардааст.

Боиси ифтихор аст, ки бо ибтиқори фарзанди фарзонаи миллати тоҷик Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Ассамблеяи генералии СММ 26 феввали соли 2010 қароре қабул кард, ки ҷашни Наврӯз ҳамчун нишонаи тамаддуни ҷаҳонӣ ҷашни умумимиллӣ эълон шуд.

Ба таъбири бузургворе: «Басо мардумон омаданду рафтанд, басо ҷаҳондорон кишвардорӣ карданду бигзаштанд, басо боғҳо шукуфтанду ҳазон гардиданд, басо ҷашмасорон ба ҷуш омаданду ҷой бар биёбон доданд, лек Наврӯз – ин паҳлавони куҳансол ҳамона поянда аст» ва хушбахтона дар замони Истиклолияти давлатӣ қувваю нерӯи дучанд гирифта, ба худ номи нав – Наврӯзи ҷаҳонӣ гирифтааст.

Дар ҷаҳонишавии Наврӯзи дилафрӯзу оламафрӯзи аҷамиён саҳми Тоҷикистон низ дар баробари дигар кишварҳои ҳамҷавору ҳамфарҳанг хело бузург аст. Маҳз кӯшишу талошҳои бевоситаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро дар роҳи ҷаҳонишавии ҷашни Наврӯзи Аҷам қайд кардан ба маврид аст. Заҳматҳои

якҷояи фарзандони фарзонаи миллати тоҷику миллатҳои хамхуни дигар буд, ки бо қарори Асамблеяи 64-уми Созмони Миллали Муттаҳид моҳи феввали соли 2010 Наврӯз ҳамчун ҷашни ҷаҳонӣ эътироф гардид ва соли 8-ум аст, ки ҳамчун ҷашни ҷаҳонӣ бо шукӯҳу шаҳомати наву тоза таҷлил карда мешавад:

Ба қавли Сафармуҳаммад Аюбзода:

Маҳ гуфт ба махвора;
Наврӯз ҷаҳонӣ шуд!
Эй мардуми сайёра:
Наврӯз ҷаҳонӣ шуд!

Наврӯз ҳамчун ҷашни ҷашнҳо дорои расму оинҳои гуногун аст, аз қабилҳои чоршанбеи охир, бахтқушоён, хонатақонӣ, пӯшидани либосҳои наву, додани тӯҳфа, обпӯшӣ, шириничашонӣ, ороштани хони наврӯзӣ (ҳафт «шин», ҳафт «син» ва гоҳо ҳафт «мим»), суманакпазӣ, рақсу суруд, гузаронидани чорабиниҳои варзишӣ (гӯштигирӣ, бузқашӣ, футбол, волебол, вазнбардорӣ, дастхобонӣ ва даҳҳо дигар намудҳои варзишӣ), сағчанг, кабкчанг, хурӯсчанг, тухмчанг, пос доштани хотира ва зиёрати мазори бузургон ва дуою фотеха дар ҳаққи онҳо, айёдати пирону барҷомондагон, ба ҳамдигар ирсол намудани номаҳои шодбошӣ, суннати ободонӣ, бахшиши гуноҳҳо ва аз синаҳо бурун кардани кинаҳо, дасти ёрӣ ва шавқату меҳрубонӣ дароз кардан ба ниёзмандону нодорон ва یتимону бепарасторон, маросими «бор» ва ғайраҳо.

ГУЛЧИНИ ИҚТИБОСҲОИ НАВРҶЗӢ

аз Паёму суҳанрониҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ -
Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон

Ба қавли донишмандон дар байни чашнҳо он, ки бештар мавриди қабули ом аст, Наврӯзи ҷаҳонафрӯз мебошад.

Мо аз он хушбахтем, ки тамоми халқҳои Осиёи Миёна дар рӯзи чашни фархунда ҳамдигарро бо ибори тоҷикии «Наврӯз муборак!» табрик мекунанд.

Аз ҷониби СММ ба ҳайси чашни ҷаҳонӣ пазируфта шудани Наврӯз гувоҳи он аст, ки одамони сайёра ба ин ойини инсонпарварона эҳтиром доранд.

Тоҷикистон ба хоҳири мақоми ҷаҳонӣ гирифтани Наврӯз яке аз кишварҳои ташаббускор буд.

Чашни бостонии Наврӯз дар ватани аслии худ – Тоҷикистон бо шукӯҳу шаҳомат таҷлил карда мешавад.

Наврӯз бо ҳама сифатҳои некбинонааш ба хонадони мардум ва ба ҳар як фард паёми хурраму шодмонӣ ва хушбахтию хонабодӣ меорад.

Дар айёми Наврӯз мардуми мо ба тозаву озода намудани хонаю манзили худ машғул шуда, гулгашту хиёбон, боғу майдонҳоро ободу хуррам мегардонанд.

Моро зарур аст, ки таърих ва анъанаҳои Наврӯзро харчи бештар ва амиқтар омӯзем.

Наврӯз дар вучуди инсонҳо эҳсоси дӯстию бародарӣ, меҳру шафқат, эҳтирому садоқат ва ҳамёрию ҳамзистиро бештар менамояд.

Хони ҳафт сину ҳафт шини наврӯзӣ ба ин суру шодмонӣ ҷилои бештар баҳшида, аз хайру баракат ва фаровонию хушбахтӣ башорат медиҳад.

Аз миёни урфу одатҳои наҷиби наврӯзӣ баҳшидани гуноҳон, некӣ ба инсонҳо, кумак ба ниёзмандон асрҳо боз идома доранд.

Бо омадани Наврӯз табиат зинда гардида, гармӣ бар сардӣ, рӯшноӣ ба торикӣ, ҳаракат ба оромӣ ғалаба мекунад.

Дар айёми ҷашни Наврӯз одамон аз хурд то бузург бо ҳамдигар муомилаи нек мекунанд, бо нармӣ сухан гуфта, ба ҳам созиш мекунанд.

Боиси хурсандист, ки Созмони Милали Муттаҳид 21-уми мартро «Рӯзи байналмилалии Наврӯз» эълон намуд.

Ҷашни байналмилалии Наврӯзро ба мардуми шарифи Тоҷикистон, ҳамватанони бурунмарзӣ ва тамоми мардумони ҳавзаи Наврӯз табрик мегӯям!

Бигзор, дар кишвари мо хуршеди меҳру садоқат,
дӯстию рафоқат ва сулҳу амонӣ ҷовидона нурафшон
бошад!

Ҳама рӯзи Тоҷикистону тоҷикистониён ҳамеша
Наврӯз ва ҳар икдоми мо ба нафъи Ватану миллат пирӯз
бод!

Наврӯз падидаест, ки ҷаҳони маъниро дар худ нухуфта
ва розҳои фалсафии он ковишу таҳқиқоти ҷомеъ ва
амикро тақозо доранд.

Наврӯз тайи шаш ҳазор соли таърихи пуршебу фарози
хеш мазмуни васеъ ва амиқи иҷтимоӣ ва амалӣ касб
намудааст.

Дар раванди таърихи ҷаҳонӣ Наврӯз нахуст
қадимтарин ва дақиқтарин ҷашни соли нав аст.

Наврӯз бар мабной ризояти умум ҷашни шоиста шуд.

Дар ин шоистачашн ва дар ин шоистарӯз, яъне
Наврӯзи оламафрӯз орзуманди хушрӯзӣ, сарсабзӣ ва
саодати наврӯзии ҳамагон ҳастам.

Тоҷикон дар масири пуртазоди таърих суннати неки
ачдодӣ–Наврӯзро баробари забони модарии худ хифз
намуданд.

Ҷаҳонишавии Наврӯз ҳақиқати таърихии ба асолати
худ баргаштану эътирофшудани ин суннати аҷдодиро ба
воқеият табдил дод.

Наврӯз чашни хислату амалҳои нек буда, муҳтавои асосии онро пиндори нек, гуфтори нек ва рафтори нек ташкил медиҳад.

Ва чун Наврӯз айёми созандагию ободкорӣ ва оғози амалҳои нек аст, барномаи амалии аз Наврӯз то Наврӯз ба роҳ монда шавад.

Бузургдошти Наврӯз бузургдошти таърих ва тамаддуни башарист.

Бахти баланди миллати сарбаланди тоҷик аст, ки чашни бузурги байналмилалии Наврӯзро дар фазои истиқлолияти комил истиқбол менамояд.

Пос доштани Наврӯз ҳамчун суннати аҷдодӣ барои ҳар яки мо амри ҳаёти ва рисолати муҳими милли ба шумор меравад.

Наврӯзи ҷаҳонӣ имрӯз низ метавонад дар ҳамкорию ҳамгироӣ, сулҳу созиш ва дӯстию ҳамдигарфаҳмии мардуми сайёра нақши муассир дошта бошад.

Ҷашни Наврӯз илова бар ин, ки далели қадимӣ будани миллати тоҷик мебошад, тобеи ягон мафкура ё ҷаҳонбинии динию мазҳабӣ нест.

Ниёғони мо суннату анъанаҳои неки Наврӯзро аз даврони бостонӣ ҳифз намуданд ва онро чун машъали фурӯзон аз насл ба насл расониданд.

Бинои ҳештаншиносии тоҷикон дорои ду шахсутун аст, яке забони модарӣ ва дигаре чашни Наврӯз мебошад.

Моро лозим аст, ки суннатҳои волои ба гӯшаи фаромӯшӣ рафтаи Наврӯзро зина ба зина эҳё намоем.

Дар айёми Наврӯз ҳаёт ба марг, нур бар зулмот, некӣ бар бадӣ ва гармӣ бар сардӣ ғалаба мекунад.

Ёдгориҳои Тахти Чамшед маълум намуданд, ки Наврӯз дар қаламрави 23 кишвари онрӯзаи ҷаҳон ҷашн гирифта мешудааст.

Наврӯз метавонад ба ҳайси барномаи дӯстию баҳамонии мардумони ҷаҳон истифода шавад.

Наврӯз барои миллати тоҷик китоби сарнавишт аст.

Наврӯз ҳамчун ҷавҳари тобнок ва нишонаи ҷовидонаи тамаддуни халқи тоҷик ҳамеша нигоҳдорандаи мардуми мо будааст.

Наврӯз дар замони Пешдодиён, Каёниён, Сосониён ва Сомониён мақоми умумимиллӣ касб карда буд.

Наврӯз рамзи рӯзи нав, ибтидои соли нав, қосиди баҳор, сарчашмаи ҳаёт, эҳёи табиат ва иқдому амалҳои неку созанда мебошад.

Бо омадани Наврӯз ҳар як хонадони кишварамонро наврӯзгоҳҳои идона сарчамъ месозанд.

Наврӯз дар сиришти ҳар шахс ахлоқи ҳамидаю меҳру садоқат ва покизагии рафтору кирдор мепарварад.

Наврӯз сарчашмаи гаронбаҳои маънавӣ ва воситаи муҳими сарчамъ намудани ҳамаи сокинони кишвари азизамон Тоҷикистон мебошад.

ТЕСТҲОИ НАВРӮЗӢ

Моро зарур аст, ки таърих ва
анъанаҳои Наврӯзро ҳарчи
бештар ва амиқтар омӯзем.

Эмомалӣ Раҳмон

1. Байти зеринро кӣ эҷод кардааст?

Чу омад ба бурчи Ҳамал офтоб,

Ҷаҳон гашт бо фарру ойину об.

А) Манучехрӣ; Б) Дақиқӣ; В) Фирдавсӣ; Г) Ашрафии Самарқандӣ; Ғ) Ҷомӣ.

2. Дар Тоҷикистони соҳибистиклол Наврӯз ҳамчун иди расмӣ давлатӣ кадом рӯзҳо таҷлил мегардад?

А) рӯзҳои 18 – 21 март; Б) рӯзҳои 19 – 22 март;

В) рӯзҳои 20 – 23 март; Г) рӯзҳои 21 – 24 март;

Ғ) рӯзҳои 22 – 25 март.

3. Таҷлили Наврӯз ба таври расмӣ дар даврони кадом шоҳон шурӯъ шудааст?

А) Пешдодиён; Б) Салҷуқиён; В) Сосониён;

Г) Сомониён; Ғ) Ғуриён.

4. Қарори сессияи Генералии Ассамблеяи СММ дар бораи ҳамчун «Рӯзи байналмилалӣ Наврӯз» ҷашн гирифтани Наврӯз кай қабул гардид?

А) моҳи феввали соли 2007; Б) моҳи феввали соли 2008; В) моҳи феввали соли 2009; Г) моҳи феввали соли 2010; Ғ) моҳи феввали соли 2011.

5. Доир ба Наврӯзу расму оинҳои он ва умуман фарҳанги мардум дар кадоме аз ин маҷаллаҳо, ки бевосита нашркунандаи маводи фолклорӣ аст, бештар мавод ҷоп гардидааст?

А) «Масъалаҳои маориф»; Б) «Мардумгиёҳ»;

В) «Адаб»; Г) «Илм ва ҳаёт»; Ғ) «Тоҷикистон».

6. И.С.Брагинский дар асараш «Исследование по таджикской культуре» чашни Наврӯзро чанд рӯз муайян кардааст?

А) 6 рӯз; Б) 7 рӯз; В) 11 рӯз; Г) 12 рӯз; Ғ) 13 рӯз.

7. «Наврӯз яке аз маҳбубтарин чашнҳои таърихӣ ва фарҳангии миллати тоҷик буда, ҳамчун рамзи офариниши ҳаёт, оғози тозаии зиндагӣ аз давраҳои дур то ба имрӯз расидааст» - иқтибос аз суханрони қадом ҳеҷраи сиёсӣ аст?

А) С.Айнӣ; Б) Б.Ғафуров; В) М.Турсунзода;
Г) Э.Раҳмон; Ғ) Б.Собир.

8. «Зи қӯи ёр меояд, насими бодии наврӯзӣ,

Аз ин бод ар мадад хоҳӣ, ҳароғи дил барафрӯзӣ» - аз ҳониби қӣ гуфта шудааст?

А) Бедил; Б) Ҳилолӣ; В) Ҳофиз; Г) Қамол; Ғ) Рӯдакӣ.

9. Дар ноҳияи Фарҳор ҳангоми таҳниятии чашни Наврӯз аслан қадом навӣ гулро мавриди истифода қарор медиҳанд?

А) гулии лола; Б) гулии садбарг; В) гулии сияҳгӯш;
Г) гулии настанан; Ғ) гулии бунафша.

10. Таъомеро, қи аз шираи гандум омода менамоянд, ба қадоме аз ин ҳавобҳо марбут аст?

А) ба яке аз таомҳои ҳафтшин; Б) ба яке аз таомҳои ҳафтсин; В) ба далда; Г) ба боч; Ғ) ба яке аз таомҳои ҳафтмим.

11. Дар Покистон рӯзи аввали Наврӯзро қӣ меноманд?

А) олами покизагӣ; Б) олами рӯшноӣ; В) рӯзи беҳтарин; Г) рӯзи тақрорнашаванда; Ғ) рӯзи охират.

12. Аз 21 апрел то 21 майи соли мелодӣ ба қадом моҳи соли шамсӣ рост меояд?

А) Сунбула; Б) Асад; В) Саратон; Г) Қавзо; Ғ) Савр.

13. Соҳибсӯхани зайл қист?

Ғасли Наврӯз аст меояд ҳавои тозае,

Булбулу гулро шуда, баргу навои тозае.

А) У.Ҳайём; Б) Ҳумоми Табрзӣ; В) Сайидо;
Г) Ҳофиз; Ғ) Қомӣ.

14. Дар шеъри зерин моҳҳои кадом тақвим номбар шудаанд?

Зи Фарвардин чу бигзаштӣ маҳи Урдубиҳишт ояд,
Бимон Хурдоду Тир он гаҳ Мурдодат ҳамеояд.
Пас аз Шаҳривару Меҳру Обону Озару Дай дон,
Ки бар Баҳман чуз Исфандормӯз моҳе наафзояд.

А) мелодӣ; Б) камарӣ; В) авастой; Г) барҷӣ; Ғ) шамсӣ.

15. «Наврӯз» вожаи кадом забон аст?

А) арабӣ; Б) туркӣ; В) тоҷикӣ; Г) русӣ; Ғ) англисӣ.

16. Чандумин сессияи Генералии Ассамбелияи СММ дар хусуси ҳамчун «Рӯзи байналмилалии Наврӯз» қашн гирифтани Наврӯз қарор қабул кард?

А) 64 – умин; Б) 65 – умин; В) 66 – умин; Г) 67 – умин; Ғ) 68 – умин.

17. Мураттибони гулчини мақолот ва ашъори наврӯзии «Пайки Наврӯз» - ро аниқ намоед:

А) М.Холов ва Қ.Ҳисомов; Б) С.Фатхуллоев ва Ҳ.Назаров; В) Б.Тилавов ва С.Маҳдиев; Г) Б. Мирзоев ва М. Юсуфӣ; Ғ) Д.Обидов ва Ҷ. Рабиев.

18. «Наврӯзнама»-и Туғрали Аҳрорӣ роҷеъ ба кадом масъала таълиф ёфтааст?

А) одатҳои наврӯзӣ; Б) таърихи Наврӯз; В) рӯзҳои ҳузури Наврӯз; Г) оид ба рӯзи Наврӯзи бузург; Ғ) расму ойинҳои наврӯзӣ.

19. Гурӯҳбандии зерин аз кадом сарчашма об меҳӯрад?
- «Наврӯзи кишоварзон» ва «Наврӯзи муғон»:

А) аз «Бадоеъ-ул-вақоеъ» - и Восифӣ; Б) аз «Сиёсатнома» - и Низомулмулк; В) аз «Таърихи Бухоро» - и М.Наршаҳӣ; Г) аз «Осор – ул - боқия» - и А.Берунӣ; Ғ) аз «Шоҳнома» - и Фирдавсӣ.

20. Байти зайл мутааллиқ ба кадом шоир аст?

Наврӯз беҳ аз Меҳргон агарҷӣ,

Ҳарду рӯзонанд, эътидолӣ.

А) Ш.Шоҳин; Б) Бедил; В) Зебуннисо; Г) Н.Хусрав;
Ғ) Рӯдакӣ.

21. Дар Бадахшон рӯи хони наврӯзӣ гузоштани кадоме аз ин хӯрокҳо бештар роиҷ аст?

А) ширбиринҷ; Б) шӯрбо; В) оши палов; Г) боч;
Ғ) шавла.

22. Гуфтаҳои зерин моли кист? – «Ва оини Сосониён дар ин айём чунин буд, ки подшоҳ ба рӯзи Наврӯз шуруъ мекард ва мардумро эълон менамуд, ки ба эшон некӣ кунад».

А) Ибни Ямин; Б) Низомулмулк; В) А. Берунӣ;
Г) М. Наршаҳӣ; Ғ) Табарӣ.

23. Дар Бадахшон дар рӯзҳои Наврӯз чӣ гуфта, якдигарро табрик менамоянд:

А) Шогунӣ шумо табрик!; Б) Баҳори шумо табрик!;
В) Шогун баҳор муборак!; Г) Муборак, шогун ба дӯстон!;
Ғ) Табрик шогунбаҳори мо!

24. Дар давраи гузашта таъоми соли навӣ ё наврӯзии мардуми Бухороро чӣ мегуфтанд?

А) ҳалиса; Б) оши кӯча (оши дарвешон); В) далда;
Г) оши софӣ (палави софӣ); Ғ) резапалав.

25. Бузургтарин ҷашни милли дар Эрон кадом аст?

А) Меҳргон; Б) Сада; В) Наврӯз; Г) иди Қурбон;
Ғ) иди Рамазон.

26. Аз 21 ноябр то 19 декабри соли мелодӣ кадом моҳи соли шамсӣ аст?

А) Ҳут; Б) Давл; В) Ҷаддӣ; Г) Қавс; Ғ) Ақраб.

27. Байти зерин мутааллиқ ба кист?

Наврӯз лола дорад дар дашту кӯху ёна,

Гул мекунад зи ёдат дар боғи дил тарона.

А) Гулназар; Б) Гулрухсор; В) Аскар Ҳаким;
Г) Ҳакназар Ғоиб; Ғ) Ашур Сафар.

28. «Наврӯзнама»-е, ки ду нусхаи он дар соли 1077 ҳиҷрӣ китобат шудааст, асари кист?

А) Умари Хайём; Б) Ҳакими Тирмизӣ; В) Берунӣ;
Г) Гардезӣ; Ғ) Наршаҳӣ.

29. Эътидоли баҳорӣ (ҳодисаи астрономӣ) кадом рӯзхоро дар бар мегирад?

А) 1-2 март; Б) 12-13 март; В) 18-19 март; Г) 20-21 март;
Ғ) 24-25 март.

30. Муаллифи шеъри зерин кист ва ба кадом тақвим бахшида шудааст?

Мушу Бақару Палангу Харгӯш шумор,
3 – ин чор чу бигзарӣ Наҳанг ояду Мор.
Он гоҳ ба Аспу гӯсфанд аст ҳисоб,
Ҳамдунаву Мурғу Сағу Хук охири кор.

А) Абунастри Фарроҳӣ ба тақвими «Ҳисоби мучал»;
Б) Фирдавсӣ ба тақвими бурҷӣ; В) Фарруҳии Сиистонӣ ба тақвими авастой; Г) Саъди Салмон ба тақвими камарӣ;
Ғ) А.Дониш ба тақвими мелодӣ.

31. Аз рӯйи эътиқод ба чойи сангча дар баъзе маҳалҳо боз чиро барои дар таги дег наҷаспидани суманак меандозанд?

А) чормағз; Б) донаи анор; В) донаи сихати гандум;
Г) донаи зардолу; Ғ) донаи ангур.

32. Ба андешаи Берунӣ кадом растанӣ дар ҷашни Наврӯз пайдо шудааст?

А) загер; Б) чуворимакка; В) найшакар; Г) гандум;
Ғ) ҷав.

33. Байти зерин аз шеъри кадом шоираи замони муосир аст?

Наврӯзи шукуфой, ай ҷашни ниёишҳо,
Бар ғунҷаи лабҳоям бахшой кушоишҳо.

А) Меҳринисо - шеъри «Базми наврӯзӣ»; Б) Фарзона - шеъри «Нози баҳор»; В) Шаҳрия - шеъри «Таронаи сабзина»; Г) Нукраи Сунатниё - шеъри «Баҳор»; Ғ) Зулфия Атой - шеъри «Баҳори духтарон».

34. Қарори ба рӯйхати мероси ғайримоддӣ башари ЮНЕСКО ворид гардидани ҷашни Наврӯзро чанд давлати иштирокчии Кумитаи байнидавлатӣ оид ба ҳифзи мероси ғайримоддӣ пазируфт?

А) 12 давлат; Б) 19 давлат; В) 22 давлат; Г) 24 давлат;
Ғ) 30 давлат.

35. Тадқиқоти «Нигоҳе ба чашнҳои миллӣ ва ойнҳои суннати тоҷикон» ба қалами кӣ тааллуқ дорад?

А) Қ.Расулиён; Б) Р.Аҳмадов; В) Д.Раҳимов;
Г) Р.Шаъбонӣ; Ғ) Зикриёев Ф.

36. Дар ишора ба маълумоти А.Берунӣ давлатмандону мансабдорон ва аҳли дарбор рӯзҳои чандуми Наврӯз аз ҷониби шоҳ пазируфта мешудаанд?

А) рӯзҳои 1 – ум ва 3 – юм; Б) рӯзҳои 2 – юм ва 4 – ум;
В) рӯзҳои 3 – юм ва 5 – ум; Г) рӯзҳои 4 – ум ва 6 – ум;
Ғ) рӯзҳои 5 – ум ва 7 – ум.

37. «Худо одамро дар Наврӯз офарид» - аз кадом сарчашма иқтибос шудааст?

А) «Маҳосин валаздод»; Б) «Бурҳони қотеъ»;
В) «Сиёсатнома»; Г) «Динқарт»; Ғ) «Форснома».

38. Дар Бадахшон Наврӯзро боз бо кадом номи дигар номбар мекунанд?

А) шогунбахор; Б) чашни баҳор; В) иди сари сол;
Г) баҳоршогун; Ғ) Наврӯзбахор.

39. Таъоми соли навӣ ё наврӯзии мардуми Ҳисори шодмон, Қаратоғу Шаҳринав ва Дехнав дар гузашта асосан кадом буд?

А) резапалав; Б) далда; В) оши кӯча (оши дарвешон);
Г) оши софӣ (палави софӣ); Ғ) ҳалиса.

40. Дар айёми Наврӯзи Балхи Афғонистон боз кадом чашн баргузор мегардад?

А) иди гули сурх; Б) Сада; В) чашни баҳор;
Г) Меҳргон; Ғ) чашни фарвардин.

41. Моҳи сунбулаи соли шамсӣ ба кадом моҳҳои солшумории мелодӣ рост меояд?

А) аз 22 май то 21 июн; Б) аз 23 июл то 22 август; В) аз 23 август то 22 сентябр; Г) аз 23 сентябр то 21 октябр; Ғ) аз 22 октябр то 20 ноябр.

42. Шеъри:

Базми гул дар чамани Наврӯз аст,

Савти ғулғулфикани Наврӯз аст.

То ба гардун сухани Наврӯз аст,

Тоҷикистон Ватани Наврӯз аст. - ба қалами кадом шоири муосир тааллуқ дорад?

А) Камол Насрулло; Б) Бозор Собир; В) Лоик Шералӣ; Г) Муҳаммад Ғоиб; Ғ) Муъмин Қаноат.

43. «Наврӯзнама»-и кадоме аз ин донишмандони зеринро чун «Аҳволи Наврӯз» (соли 1219 ҳиҷрӣ) ва чун «Аҳкоми Нарӯз» (соли 1246 ҳиҷрӣ) китобат намудаанд?

А) Хайём; Б) Туғрали Аҳрорӣ; В) Ҳақими Тирмизӣ; Г) Шарифи Бухорой; Ғ) Алиакбар ибни Муллоҳусайн.

44. Мураттиби маҷмӯаи «Наврӯзи оламафрӯз ва дигар идҳои суннати сол»-ро муайян намоед.

А) Мирзо Муллоаҳмад; Б) Бузургзода Лутфулло; В) Муҳаммадқул Ҳазратқулов; Г) Равшани Раҳмонӣ; Ғ) Рӯзӣ Аҳмадов.

45. Мисраи баъдинаи байти зерин, ки моли Меҳринисо аст, кадом аст?

«Навбаҳор омада, айёми дилафрӯз хуш аст»

А) Талаби Ҷоми Ҷаму базми шабафрӯз хуш аст;
Б) Накҳати шоҳаи санҷид ба имрӯз хуш аст;
В) Тобиши моҳи нави тантанаомӯз хуш аст; Г) Тараби лолаву паймони шабу рӯз хуш аст; Ғ) Олам аз қаҳ – қаҳа лабрез, ки Наврӯз хуш аст.

46. Шеърӣ зерин, ки ба рӯзи сешанбеи соли 2017 мелодӣ рост омадани Наврӯзро ишора кардааст, ба қалами кӣ мутааллиқ аст?

Агар Наврӯз дар сешанбе ояд,

Яқин, он сол сар то сар беҳ ояд.

Шавад он сол пурборону пурбарф,

Ба арзонии ғалла меравад ҳарф.

Халоиқ ҷумлагӣ осуда бошанд,

Ҳама кас дар фароғат буда бошад.

Шавад мева қалилқ ғалла бисёр,

Бувад беморию марг андак, эй ёр.

А) Рӯдакӣ; Б) Мавлоноӣ Балхӣ; В) Лоҳутӣ; Г) Туғрал; Ғ) Аҷзӣ.

47. Мураттибони маҷмӯаи «Дастури наврӯзӣ» кихоянд?

А) В.Асрорӣ ва Р.Амонов; Б) Р.Раҳмонӣ ва Р.Аҳмадов;
В) С.Қосимӣ ва Б.Ҳабибулло; Г) Ҷ.Рабиев ва Ф.Муродов;
Ғ) Ш.Умарова ва Т. Исроилова.

48. Аз рӯи маълумоти А.Берунӣ рӯзи чандуми Наврӯз шоҳ фарзанду хешу табори худро пазиروي мекардааст?

А) 2 – юм; Б) 3 – юм; В) 4 – ум; Г) 5 – ум; Ғ) 6 – ум.

49. Навиштаҳои зайл аз кадом манбаъ гирифта шудаанд? – «Худованд ҷаҳонро дар рӯзи Наврӯз офарид».

А) «Бурҳони қотей»; Б) «Динқарт»; В) «Наврӯзнома»;
Г) «Гулистон»; Ғ) «Маҳосин валаздод».

50. Истилоҳи дигари ҷашни Наврӯз дар Шугнону Рошқалъа чист?

А) иди сари сол; Б) ҷашни фарвардин; В) Наврӯзи ҷамшедӣ; Г) хидир айём (иди калон); Ғ) Наврӯзи султонӣ.

51. Аз рӯи эътиқод барои дар таги дег начаспидани суманак чанд адад сангча ё ки чормағз мепартоянд?

А) 3 – то; Б) 5 – то; В) 7 – то; Г) 11 – то; Ғ) 13 – то.

52. Кадом рӯз дар Қирғизистон рӯзи асосии Наврӯз ҳисоб меёбад?

А) 18 март; Б) 19 март; В) 20 март; Г) 21 март;
Ғ) 22 март.

53. Дар поёни асри XIX мелодӣ кадом шоири соҳибном «Наврӯзнома» таълиф намудааст?

А) С.Айнӣ; Б) А.Дониш; В) Туғрали Аҳрорӣ;
Г) Аҷзӣ; Ғ) Савдо.

54. Моҳи ҳамали соли шамсӣ кадом аз ин давраҳои солшумории мелодиро дарбар мегирад?

А) аз 21 март то 21 апрел; Б) аз 22 июн то 22 июл;
В) аз 23 сентябр то 21 октябр; Г) 21 ноябр то 19 декабр;
Ғ) 19 феврал то 20 март.

55. Соҳиби байти зерин кадом шоир аст?

Алами давлати Наврӯз ба олам бархост,
Заҳмати лашкари сармо зи сари мо бархост.

А) Дақиқӣ; Б) Саъдӣ; В) Сайидо; Г) Ашрафии Самарқандӣ; Д) Носири Бухорой.

56. Мисраи баъдинаи байти зерини Норинисоро муайян намоед:

Аз тарфи кӯҳсорон, аз ҳусни лозазорон... .

А) Эй ошиқони шайдо Наврӯзатон муборак!; Б) Шодӣ гирифт маъво Наврӯзатон муборак!; В) Меҳру садоқат ин чо Наврӯзатон муборак!; Г) Ояд садои дарё Наврӯзатон муборак!; Ғ) Кардем тӯй барпо Наврӯзатон муборак!

57. Маънои вожаи «Наврӯз» - ро муайян намоед:

А) рӯзи хубтарин; Б) рӯзи беҳтарин; В) рӯзи нав;
Г) рӯзи некиҳо; Ғ) рӯзи шодмонӣ.

58. Муаллифони китоби «Наврӯзи Бадахшон» - ро муайян намоед:

А) Шермуҳаммадов Б. ва Мирзоева Ш.; Б) Исроилова Т. ва Тилавов Б.; В) Шакармамадов Н. ва Шакармамадов О.; Г) В.Асрорӣ ва Р.Амонов; Ғ) Раҳмонӣ Р. ва Д. Обидов.

59. Аз рӯи ишораҳои А.Берунӣ рӯзи чандуми Наврӯз навбати қабули муъбадон аз чониби шоҳ мешудааст?

А) 1 – ум; Б) 2 – юм; В) 3 – юм; Г) 4 – ум; Ғ) 5 – ум.

60. Наврӯз бубин, ки рӯи бӯстон,

Шустаст ба оби зиндагонӣ.

В-ороста шуд чу нақши Монӣ,

Он хоки сиёҳи бостонӣ.- порчаи шеърӣ болоӣ ба кадоме аз ин шоирон тааллуқ дорад?

А) Рӯдакӣ; Б) Носири Хисрав; В) Лоҳутӣ; Г) Айнӣ;

Д) М.Аҷамӣ.

61. Кадоме аз донишмандони зерин Наврӯзро «Пешонии сол» номидааст?

А) Ибни Ямин; Б) Табарӣ; В) Берунӣ;

Г) Низомулмулк; Ғ) Наршахӣ.

62. Як ҳафта қабл аз вуруди Наврӯз баровардани асбобу анҷоми хона, таконидани палосу кӯрпа ва дигар

лавозимоти рӯзгор дар байни мардум бо кадом ном маъмул аст?

А) бор; Б) хонабаророн (хонатакон); В) хонарӯбон;
Г) чоршанбеи охир; Ғ) барор - баророн.

63. Рӯзи асосии Наврӯз дар Қазоқистон асосан кадом рӯз махсуб мешавад?

А) 18 март; Б) 19 март; В) 20 март; Г) 21 март;
Ғ) 22 март.

64. Андар дили ман, маҳо, дилафрӯз туй,

Ҳастанд дигарон, валеқ дилсӯз туй.

Шоданд ҷаҳониён ба Наврӯзу ба ид,

Иди ману Наврӯзи ман имрӯз тӯй- моли кадом шоир аст?

А) Сино; Б) Ҷалолиддини Балхӣ; В) Хайём; Г) Туғрал;
Ғ) Ш.Шоҳин

65. Дар Тоҷикистон оғози Наврӯзи имсола (соли 2017) ба кадом рӯз рост меояд?

А) панҷшанбе; Б) ҷумъа; В) шанбе; Г) якшанбе;
Ғ) сешанбе.

66. Дар тақвими «Ҳисоби мӯчал» номи чанд ҳайвон зикр гардидааст?

А) 6 – то; Б) 8 – то; В) 10 – то; Г) 12 – то; Ғ) 14 – то.

67. Аз рӯи «Ҳисоби мӯчал» имсол (соли 2017) соли чист?

А) наҳанг; Б) мор; В) асп; Г) гӯсфанд; Ғ) мурғ.

68. Байти зерин аз кист?

Дар рӯи хони Наврӯз рамзи баҳори дунё,

Ё ҳафтсин бибоёд ё ҳафт навдаи он.

А) М. Турсунзода; Б) М. Миршакар; В) Ҳ. Юсуфӣ;
Г) Лоик; Ғ) М.Бахтӣ.

69. Наврӯз бо чанд унсури ғайримоддии худ ба рӯйхати мероси ғайримоддии башарии ЮНЕСКО шомил карда шуд?

А) 68 унсур; Б) 73 унсур; В) 76 унсур; Г) 80 унсур;
Ғ) 101 унсур.

70. Асари «Одоб ва русуми Наврӯз» ба қалами кӣ тааллуқ дорад?

А) Р.Раҳмонӣ; Б) Р.Аҳмадов; В) Р.Шаъбонӣ;
Г) С.Қосимӣ; Ғ) Д.Раҳимов.

71. Мутобиқи андешаи А.Берунӣ дар рӯзи чандуми Наврӯз шоҳ мардумро қабул менамудааст?

А) 1 – ум; Б) 2 – юм; В) 3 – юм; Г) 4 – ум; Ғ) 5 – ум.

72. Маросими «Бахткушоён» дар байни кадом гурӯҳи одамон гузаронида мешавад?

А) писарон; Б) занон; В) мардон; Г) духтарон;
Ғ) мӯйсафедон.

73. Андешаи зайлро кӣ баён кардааст? – «Эътиқоди порсиён андар Наврӯз нахуст он аст, ки аввал рӯзест андар замона ва бад – ӯ фалак оғозид гаштан».

А) Ҷ.Балхӣ; Б) Унсурӣ; В) Дақиқӣ; Г) Байҳақӣ;
Ғ) М.Наршаҳӣ.

74. Туғрали Аҳрорӣ «Наврӯзнома»-ашро дар кадом шакли баён эҷод кардааст?

А) наср; Б) назм; В) насру назм; Г) драматургия;
Ғ) назму наср.

75. Дар байни мардуми Рӯшон, Шугнон ва Роштқалъа маросими «чоршанбеи охир» - ро чӣ ном мебаранд?

А) чоршанбеи охир ё чоршамбеи охир; Б) аловпарак ё чоршанбесурик; В) чоршанбеи суннӣ ё чоршанбеи сурӣ; Г) оташпарак ё чоршамбеи суннӣ; Ғ) чоршамбеи сурук ё сафарқошдӣ.

76. Маросими бо ҳадяҳо қабул кардан ва ё дар назди худ пазируфтани мардуми хосу ом аз ҷониби шоҳони ориёӣ чӣ ном дорад?

А) гулгардонӣ; Б) хонабаророн (хонатакон);
В) чоршанбеи охир; Г) суманакпазӣ; Ғ) бор.

77. Дар замони гузашта таъоми солинавӣ ё наврӯзии мардуми Эронро чӣ ном мебуданд?

А) оши кӯча (оши дарвешон); Б) ҳалиса; В) далда;
Г) оши софӣ (палави софӣ); Ғ) резапалав.

78. Андешаи «Наврӯзро дар як сол ду маротиба ҷашн мегиранд» дар кадом асар қайд шудааст?

А) «Осор-ул-бокия»; Б) «Нарӯзнома»; В) «Зайн-ал-ахбор», Г) «Таърихи Бухоро», Ғ) «Шоҳнома».

79. Наврӯз дар Туркманистон асосан бо кадом ном маъмул аст?

А) Наврӯзи чалолӣ; Б) чашни баҳорӣ; В) Наврӯзи султонӣ; Г) Наврӯз байрамӣ; Ғ) чашни баҳор.

80. Моҳи 12 – уми соли авастой чӣ ном дорад?

А) Исфанд; Б) Баҳман; В) Дай; Г) Озар; Ғ) Обон.

81. Мураттибони маҷмӯаи «Дастовези наврӯзӣ» кихоянд?

А) В.Асрорӣ ва Р.Амонов; Б) С.Қосимӣ ва Б.Ҳабибулло; В) Сайдали Маъмур ва Гурез Сафар;

Г) Р. Аҳмадов ва Аминҷони Аҳмадзод;

Ғ) Р.Раҳмонӣ ва Д.Раҳимов.

82. Шеъри «Муштоқи Наврӯз», ки 4 мисрааш ин аст, моли кист?

Гули бодом бӯи нози Наврӯз,

Гилеми сабза пойандози Наврӯз.

Ба роҳаш абри найсон дурр бипошад,

Ки тундар оварад овози Наврӯз.

А) С.Айнӣ; Б) А.Лоҳутӣ; В) М.Раҳимӣ; Г) А.Шукӯҳӣ;

Ғ) Б. Раҳимзода.

83. Рӯзи 30 – юми моҳи авастой чӣ ном дорад?

А) Анэрон; Б) Морисфанд; В) Зомёд; Г) Осмон;

Ғ) Аштод.

84. Порчаи зайл ба кадом солшуморӣ ишора мекунад?

В – аз Ҳамал аст ақраб аз рӯи нучум,

Ҳам Сунбулаву Қавс бувад дар саввум.

Савру Саратону Ҷадӣ чаҳоруми Ҳамал,

Донӣ, ки ҳаме Далв бувад дар панҷум.

Мизон, ки шашуми Ҳамал меояд,

Чавзо, Асаду Ҳут бувад дар ҳафтум.

Ҳар кас, ки ҳамин рӯзи Ҳамалро донад,

Ҳаргиз накунад ҳисоб аз хотир гум.

А) шамсӣ; Б) қамарӣ; В) бурҷӣ; Г) ҳисоби мучал;

Ғ) авастой.

85. Нависандаи китоби «Наврӯзи хучастапай» - ро муайян намоед:

А) Д.Обидов; Б) Б.Тилавов; В) Ш.Мирзоева;
Г) Ш.Умарова; Ғ) Р.Аҳмадов.

86. Бештари мутахассисон ва донишмандон киро асосгузори ҷашни Наврӯз медонанд?

А) Каюмарсро; Б) Ҷамшедро; В) Зардуштро;
Г) Исмоили Сомониро; Ғ) Яздигурди Шаҳриёрро.

87. Андешаи зерин аз кадом манбаъ аст? – «Аммо сабаби ниҳодани Наврӯз он будааст, ки чун бидонистанд, ки офтобро ду давр бошад; яке он ки се саду шасту панҷ рӯз ба аввалин дақиқаи Ҳамал боз ояд ба ҳамон вақт ва рӯз, ки рафта буд. Ва чун Ҷамшед он рӯзро дарёфт «Наврӯз» ном ниҳод ва ҷашн оин овард ва пас аз он подшоҳон ва дигар мардумон бад – ӯ иктидоё карданд».

А) аз «Таърихи Табарӣ» - и Балъамӣ; Б) аз «Бӯстон» - и Саъдӣ; В) аз «Таърихи Бухоро» - и М.Наршаҳӣ; Г) аз «Наврӯзнама» - и У.Хайём; Ғ) аз «Сафарнома» - и Н.Хисрав.

88. Маросими «чоршанбеи охир» - ро мардуми водии Қаротегин ва Мастчоҳ чӣ мегӯянд?

А) чоршанбеи охирон; Б) чоршанбеи сурук; В) чоршанбеи охир; Г) чоршанбеи суннӣ; Ғ) чоршанбеи сурӣ.

89. Оростани хони наврӯзии тоҷикон бештар бо кадом номҳо ба ҷашм мерасид?

А) ҳафтсин; Б) ҳафтмим; В) ҳафтзол; Г) ҳафтчим; Ғ) ҳафтдол.

90. Маҷмӯаи «Наврӯзи хучастапай» аз ҷониби кадом муҳаққиқ гирдоварӣ шудааст?

А) Мирзо Муллоаҳмад; Б) Бузургзода Лутфулло; В) Рӯзӣ Аҳмадов; Г) Равшани Раҳмонӣ; Ғ) Додочон Обидов.

91. Дар диёри Дарвоз асосан чанд хели суманак пухта мешавад?

А) 1 хел; Б) 2 хел; В) 3 хел; Г) 4 хел; Ғ) 5 хел.

92. Моҳи 6 – уми соли авастоиро муайян намоед:

А) Фарвардин; Б) Урдубиҳишт; В) Мурдод;
Г) Шаҳривар; Ғ) Баҳман.

93. Наврӯз аз рӯи сарчашмаҳои арабӣ дар чанд навъ будааст?

А) 3 навъ; Б) 5 навъ; В) 7 навъ; Г) 9 навъ; Ғ) 11 навъ.

94. Рӯзи 22 – юми моҳи авастоиро муайян намоед:

А) Ард; Б) Дин; В) Дай ба дин; Г) Бод; Ғ) Ром.

95. Муаллифи байти:

Фасли Наврӯз аст, меояд ҳавои тозае,

Булбулу гулро шуда баргу навои тозае. - ро муайян намоед:

А) Ҳумоми Табрешӣ; Б) Абдулфараҷи Рунӣ; В) Манучеҳрӣ; Г) Ҳофиз; Ғ) Сайиди Насафӣ.

96. Тартибдихандагони маҷмӯаи «Таронаҳои наврӯзӣ»-ро муайян намоед.

А) В.Асрорӣ ва Р.Амонов; Б) Д.Обидов ва Ф.Муродов; В) Б.Тилавов ва Н.Шакармамадов; Г) Рӯзӣ Аҳмадов ва Салоҳиддини Фатҳулло; Ғ) Т.Исроилова ва Ш.Умарова.

97. Мисраи дуҷуми шеъри «Муждагонӣ» – и М.Бахтиро аниқ намоед: Эӣ ҳамнафасон, мужда, ки Наврӯзи баҳор аст... .

А) Он душмани порина бубин хешу табор аст.; Б) Овои хуши шаршара дар савти дутор аст.; В) Чашми фалаки ғамзада ду дидаи чор аст.; Г) Дар аспӣ саманди ҳавасаш боз савор аст.; Ғ) Дар субҳи фазои Ватанам турна қатор аст.

98. Асари «Наврӯзи ориёии тоҷикон» - ро кӣ иншо кардааст?

А) Чалишев С.; Б) Маҳдиев С.; В) Зехниева Ф.; Г) Р.Раҳмонӣ; Ғ) Фозилов М.

99. Тибки андешаи А.Берунӣ рӯзи чандуми Наврӯзро «Наврӯзи бузург» меномиданд?

А) 2 – юм; Б) 3 – юм; В) 4 – ум; Г) 5 – ум; Ғ) 6 – ум.

100. «Ва дастаи дигар аз эрониён мегӯянд, ки Чамшед дар шаҳрҳо зиёд гардиш менамуд ва чун хост дар Озарбойҷон дохил шавад бар сарире аз зар нишаст ва мардум ба дӯши худ он тахтро мебурданд ва чун партави

офтоб бар он тахт битобид ва мардум онро диданд, ин рӯзро ид гирифтанд» - иқтибос аз кадом асари олим аст?

А) аз «Форснома» - и ибни Балхӣ; Б) аз «Осор – ул - бокия» - и А. Берунӣ; В) аз «Наврӯзнома» - и У.Хайём; Г) аз «Таърихи Бухоро» - и М.Наршахӣ; Ғ) аз «Наводир – ул - вақоъ» - и А. Дониш.

101. Маросими «чоршанбеи охир» дар байни мардуми вилояти Андиҷон бо кадом ном бештар маълум аст?

А) чоршанбеи сурук; Б) чоршамбеи суннӣ;
В) чоршанбеи охирон; Г) чоршанбеи сурӣ;
Ғ) сафарқошдӣ.

102. Рамзи покӣ ва бегуноҳӣ кадом ранг аст?

А) сабз; Б) сафед; В) сурх; Г) кабуд; Ғ) чигарӣ.

103. Ҳоло дар Тоҷикистон кадом солшуморӣ амал карда истодааст?

А) шамсӣ; Б) мелодӣ; В) қамарӣ; Г) яздигурдӣ;
Ғ) авасоӣ.

104. Порчай шеърӣ зеринро кӣ иншо намудааст?

Ҷаҳон аз боди наврӯзӣ ҷавон шуд,

Зиҳӣ зебо, ки ин соат ҷаҳон шуд.

Шамоли субҳдам мушкиннафас гашт,

Сабои гарми ӯ анбарфишон шуд.

А) Дақиқӣ; Б) Унсурӣ; В) Фаридаддини Аттор;

Г) А.Ҷомӣ; Ғ) Ҳилолӣ.

105. Моҳи 4 – уми соли авастоиро аниқ кунед:

А) Хурдод; Б) Тир; В) Обон; Г) Озар; Ғ) Исфанд.

106. Рӯзи 18 – уми моҳи авастоиро аниқ кунед:

А) Дай ба Озар; Б) Дай ба Меҳр; В) Рашан; Г) Баҳром;

Ғ) Ром.

107. Шеъри зеринро кӣ иншо кардааст?

Дар орзуи бӯйи гули Наврӯзам,

Дар ҳасрати он нигори оламсӯзам.

Аз шамъ се гуна кор меомӯзам:

Мегирияму мегудозаму месӯзам.

А) Саъди Салмон; Б) Ҷ. Румӣ; В) Саъдии Шерозӣ;

Г) Унсурӣ; Ғ) Давлатшоҳи Самарқандӣ.

108. Хилъати Наврӯз бин рост ба болои сарв,
Рехтани симу зар рехта дар пой сарв. – муаллифи
байти болой кист?

А) Ҳасани Дехлавӣ; Б) Амирхусрави Дехлавӣ;
В) Зебуннисо; Г) Бедил; Ғ) Калими Кошонӣ.

109. Шоҳ Ҷамшед ба Каюмарс чӣ гуна робитаи
хешутаборӣ дошт?

А) бародари Каюмарс буд; Б) фарзанди Каюмарс буд;
В) абераи Каюмарс буд; Ғ) набераи Каюмарс буд;
Ғ) падари Каюмарс буд.

110. Наврӯз кай ба рӯйхати мероси ғайримоддии
башарии ЮНЕСКО ворид гардид?

А) 27 сентябри соли 2007; Б) 28 сентябри соли 2008;
В) 30 сентябри соли 2009; Ғ) 29 сентябри соли 2010; Ғ) 29
сентябри соли 2011.

111. Китоби «Таърихи Бухоро», ки ҳамчун сарчашма
доир ба ҷашни Наврӯз ҳисобида мешавад, моли кист?

А) Камоли Хучандӣ; Б) Муҳаммад Наршаҳӣ;
В) Савдо; Ғ) Дақиқӣ; Ғ) Носири Хисрав.

112. «Чун Ҷамшед барои худ тахт бисохт, дар ин рӯз
ба он савор шуд ва чин ва шаётин онро ҳамл карданд ва
ба як рӯз ба кӯхи Дамованд ва Бобул омад ва мардум
барои дидани ин амр дар шигифт шуданд ва ин рӯзро ид
гирифтан» - гуфтаҳои кадом мутафаккир аст?

А) Ҳилолӣ; Б) У.Хайём; В) Н.Хисрав;
Ғ) Д. Самарқандӣ; Ғ) А.Берунӣ.

113. Ҷамшед шоҳи чандуми сулолаи Пешдодиён аст?

А) 1 –ум; Б) 3–юм; В) 4–ум; Ғ) 5 – ум; Ғ) 7–ум.

114. Мисраи баъдинаи шеъри Камоли Хучандиро
муайян намоед:

Навбахорон зи гулам бӯи ту хуш меояд...

А) Ки маро қомати дилҷӯи ту хуш меояд.; Б) Бандаро
халқаи гесӯи ту хуш меояд.; В) Ҳамаро боғу маро рӯи ту
хуш меояд.; Ғ) Накҳати хоки сари кӯи ту хуш меояд.;
Ғ) Шева аз наргиси ҷодуи ту хуш меояд.

115. Ҳоло мавзеи «Тахти Чамшед» дар кадом давлат аст?

А) Тоҷикистон; Б) Афғонистон; В) Ҳиндустон;
Г) Эрон; Ғ) Покистон.

116. «Дай» - моҳи чандуми соли авастоиро мегӯянд?

А) моҳи 2 – юм; Б) моҳи 4 – ум; В) моҳи 6 – ум; Г) моҳи 8 – ум; Ғ) моҳи 10 – ум.

117. Ба андешаи Берунӣ рӯзи шашуми Наврӯзро, ки гӯё Худованд дар ин рӯз Муштариро офарид ва соати фархундатарини он рӯз Муштарӣ аст, чӣ ном мебаранд?

А) рӯзи Муштарӣ; Б) рӯзи бахшиш; В) рӯзи умед;
Г) рӯзи тӯхфаҳо; Ғ) рӯзи хуб.

118. «Амурдод» - номи рӯзи чандуми моҳ аст?

А) 3 – юм; Б) 4 – ум; В) 7 – ум; Г) 8 – ум; Ғ) 12 – ум.

119. Байти зерин моли кист?

Наврӯз рӯзи хуррамии беадад бувад,

Рӯзи тавофи соқии хуршедхад бувад.

А) Шохин; Б) Манучехрии Домғонӣ; В) Калими Кошонӣ; Г) Рӯдакӣ; Ғ) Саъдӣ.

120. Байти зерин ишора ба кадом маросим мекунад?

Зи Чину Хутан ҳадяҳо сохтанд,

Ба он кор ганче бипардохтанд.

А) чоршанбеи охир; Б) идӣ; В) бор; Г) суманакпазӣ;
Ғ) хони наврӯзӣ.

121. Оғози Наврӯз - ҳамчун чашни байналмилалӣ кадом рӯз аст?

А) 18 март; Б) 19 март; В) 20 март; Г) 21 март; Ғ) 22 март.

122. Китоби дарсии «Эҷодиёти гуфтори мардуми тоҷик» - ро, ки дар бораи Наврӯз ҳам иттилоъ додааст, кӣ навиштааст?

А) Шакармамадов Н.; Б) Шермуҳаммадов Б.;
В) Тилавов Б.; Г) Сӯфиев А.; Ғ) Р.Раҳмонӣ.

123. Мисраи дуҷуми байти зерини Ҳилолӣ кадом аст?

Рӯзи Наврӯз аст, сарви гулӯзори ман кучост? ...

А) Чобуки сайдафкани мардумшикори ман кучост?;
Б) Ё раб, он ороми чони беқарори ман кучост?;
В) Марҳами доғи дили умедвори ман кучост?; Г) Дар чаман ёрон ҳама чамъанд, ёри ман кучост?; Ф) К-он сияхрӯзу парешон- рӯзгори ман кучост?

124. Кадоме аз фарзандони фарзонаи миллат баҳри чаҳонӣ шудани ҷашни Наврӯз бештар ҳиссагузор аст?

А) С.Айнӣ; Б) Б.Ғафуров; В) М. Турсунзода; Г) Э.Раҳмон; Ф) М.Қаноат.

125. Тоҷикони Сурхандарёи Ўзбекистон маросими «чоршанбеи охир» - ро чӣ ном мебаранд?

А) шаби аловбозӣ; Б) аловпарак; В) оташпарак; Г) шаби аловафрӯз; Ф) шаби оташпарак.

126. «Сурӯш» - рӯзи чандуми моҳи шамсиро мегӯянд?

А) 17 – ум; Б) 18 – ум; В) 24 – ум; Г) 25 – ум; Ф) 29 – ум.

127. Тибқи андешаи фолклоршинос – Р. Раҳмонӣ Наврӯз тақрибан таърихи чандҳазорсола дорад?

А) 7 ҳазорсола; Б) 8 ҳазорсола; В) 10 ҳазорсола; Г) 4 ҳазорсола; Ф) 3 ҳазорсола.

128. Кадоме аз шоирони зерин муаллифи порчаи шеърӣи зайл аст?

Наврӯз расиду ба гул андуд чаҳонро,

Султони Ирам сохт заминрову замонро.

Боди нафаси бара дами сабза чаридан

Гулдаста кунад чӯби кафи дасти шубонро.

А) Хоқонии Шервонӣ; Б) Нахлии Бухорӣ;
В) Мавлоноӣ Балхӣ; Г) Саъдии Шерозӣ; Ф) Манучехрӣ.

129. Аз нигоҳи А.Берунӣ Наврӯз дар аҳди Сосониён чанд рӯз ҷашн гирифта мешудааст?

А) 3 рӯз; Б) 4 рӯз; В) 5 рӯз; Г) 6 рӯз; Ф) 7 рӯз.

130. Қарори Ҳукумат дар хусуси ботантана ҷашн гирифтани Наврӯз дар замони Шӯравӣ кай ба тасвиб расида буд?

А) моҳи декабри соли 1977; Б) моҳи январи соли 1978;
В) моҳи феввали соли 1979; Г) моҳи марти соли 1980;
Ф) моҳи апрели соли 1981.

131. Мутобиқи тақвими ҷалолӣ як сол ба чанд вақт баробар аст?

А) 363 рӯзу 3 соату 43 дақиқаву 22 сония; Б) 364 рӯзу 4 соату 45 дақиқаву 23 сония; В) 365 рӯзу 5 соату 48 дақиқаву 24 сония; Г) 366 рӯзу 6 соату 41 дақиқаву 26 сония; Ғ) 367 рӯзу 7 соату 47 дақиқаву 28 сония.

132. Ба андешаи Берунӣ бо фармони кадоме аз ин шоҳон обпошӣ ё дар бомдоди Наврӯз худро шустан одат шудааст?

А) Каюмарс; Б) Ҳурмузд; В) Ҷамшед; Г) Ҳушанг; Ғ) Кайковус.

133. Андешаи «Ба шахриёрии Ҷами далер на сармо буду на гармо, на пирӣ буду на марг ва на рашки девофарида. Падару писар ҳар як (ба чашми дигаре) понздаҳсола менамуд» - иқтибос аз кадом асар аст?

А) «Наврӯзнама»; Б) «Таърихи Табарӣ»; В) «Авесто»; Г) «Осор-ул-боқия»; Ғ) «Тоҷикон».

134. «Хур» - рӯзи чандуми моҳи шамсӣ унвон дорад?

А) 10 – ум; Б) 11 – ум; В) 15 – ум; Г) 16 – ум; Ғ) 21 – ум.

135. Байти зерин моли кист?

Омада Наврӯз ҳам аз бомдод,

Омаданаш фарруху фархунда бод.

А) Саной; Б) Унсурӣ; В) Фарруҳӣ; Г) Манучехрӣ; Ғ) Дақиқӣ.

136. «Наврӯзнама» - и аввалинро кӣ иншо кардааст?

А) Восифӣ; Б) Умари Ҳайём; В) Дақиқӣ; Г) Н. Хисрав; Ғ) А.Берунӣ.

137. Сухани «Зардии ман аз ту, сурхии ту аз ман» дар кадом маросим гуфта мешавад?

А) бахткушоён; Б) суманакпазӣ; В) сездахбадар; Г) чоршанбеи охир; Ғ) ҳангоми омадани мири наврӯзӣ.

138. Дар асари «Осор-ул-боқия»-и А.Берунӣ аз гум кардани кадом ашёи паёмбар Сулаймон ибни Довуд сухан меравад?

А) асо; Б) либоси шоҳӣ; В) ангуштарӣ; Г) тоҷ; Ғ) гарданбанд.

139. Мувофиқи ақидаи Муҳаммад Наршаҳӣ мардуми Бухоро пеш аз баромадани офтоби наврӯзӣ ба ёди Сиёвуш кадом чонварро мекуштанд?

А) гӯсфанд; Б) бози сафед; В) хурӯс; Г) уштур; Ф) гӯсола.

140. «Амир Музаффар ... ҳар баҳор сайри Наврӯз ташкил меод, ки сайрҳои ӯ то ду моҳ, ҳатто ҳафтод рӯз давом мекард» - ин қайдҳои кадом донишманди тоҷик аст?

А) А. Дониш; Б) Б. Ғафуров; В) С.Айнӣ; Г) С.Улуғзода; Ф) М.Миршакар.

141. Пеш аз истилои араб кадом анвоъ дар хони наврӯзӣ роиҷ буд?

А) ҳафтамшоспандон; Б) ҳафтмим; В) ҳафтшин; Г) ҳафтҷим; Ф) ҳафтдол.

142. Таъоми соли навӣ ё наврӯзии мардуми Самарқанд дар гузашта асосан чӣ ҳисоб мешуд?

А) резапалав; Б) самбӯса; В) оши кӯча (оши дарвешон); Г) оши софӣ (палави софӣ); Ф) далда.

143. Дар Бухоро ба қойи «ҳафт син» ва «ҳафт шин» чӣ амали дигар анҷом дода мешуд?

А) ҳафт ахтарон; Б) ҳафтгона; В) ҳафт салом; Г) ҳафт корон; Ф) ҳафт сухан.

144. Мувофиқи ақидаи А.Берунӣ Сулаймон ибни Довуд пас аз чанд рӯз ангуштарии худро пайдо менамояд?

А) 7 рӯз; Б) 12 рӯз; В) 20 рӯз; Г) 40 рӯз; Ф) 42 рӯз.

145. «Меҳр» - моҳи чандуми соли авастой унвон дорад?

А) моҳи 1 – ум; Б) моҳи 3 – юм; В) моҳи 5 – ум; Г) моҳи 7 – ум; Ф) моҳи 9 – ум.

146. Шеърҳои зерин ба қалами кӣ тааллуқ дорад?

Ҷаҳон анҷуман шуд бари тахти ӯй,

Шигифтӣ фуру монда аз бахти ӯй.

Ба Ҷамшед бар гавҳар афшонданд,

Мар – он рӯзро рӯзи нав хонданд.

А) Н.Ганҷавӣ; Б) У.Хайём; В) Фирдавсӣ; Г) Наршахӣ;
Ғ) Ҳофиз.

147. Китоби дарсии «Фолклори тоҷик», ки соли 2009 таълиф шудааст ва дар бораи чашни Наврӯз низ маълумот додааст, моли кадом фолклоршинос аст?

А) Р.Амонов; Б) В.Асрорӣ; В) Д.Раҳимов;
Г) Р.Раҳмонӣ; Ғ) Н.Маъсумӣ.

148. Асари «Китоб-ут-тафҳим»-и А.Бурунӣ, ки оид ба Наврӯз маълумот медиҳад, дар кадом шакл таълиф шудааст?

А) дар шакли нақл; Б) дар шакли мунозира; В) дар шакли саволу ҷавоб; Г) дар шакли баҳс; Ғ) дар шакли назм.

149. Тибқи яке аз ривоятҳои «Осор-ул-боқия»-и А.Берунӣ шоҳ Ҷамшед дар як рӯз аз кадом кӯҳ то Бобул омад?

А) Албурз; Б) Ҳимолой; В) Дамованд; Г) кӯҳи сафед;
Ғ) кӯҳи Қоф.

150. «Ҳар кӣ Наврӯз чашн кунад ва ба хуррамӣ пайвандад, то Наврӯзи дигар умр дар шодӣ ва хуррамӣ гузорад» - сухани кадом наврӯзшинос аст?

А) А.Берунӣ; Б) Шоҳин; В) М.Наршахӣ; Г) А.Савдо;
Ғ) У.Хайём.

151. Маросими «чоршанбеи охир» - ро мардуми Хучанд бештар чӣ гуна ном мебаранд?

А) чоршанбеи сурӣ; Б) чоршанбеи охирон;
В) чоршанбеи сурук; Г) сафарқошдӣ; Ғ) чоршамбеи суннӣ.

152. «Урдубиҳишт» - номи моҳи чандуми соли авастой аст?

А) моҳи 1 – ум; Б) моҳи 2 – юм; В) моҳи 3 – юм;
Г) моҳи 4 – ум; Ғ) моҳи 5 – ум.

153. Шеъри:

Айёми рабеъу иди Наврӯз омад,
Наврӯз шуду ба халқ нав рӯз омад,
Тифлони дабистон ҳама гаштанд озод,

Озодии Наврӯз зи Наврӯз омад – ро кӣ иншо кардааст?

А) Носири Бухорӣ; Б) Манучехрӣ; В) Зебуннисо; Г) Туғрал; Ғ) А.Савдо.

154. Таъбири «Шогун баҳор муборак» ба кадом минтақа хос аст?

А) Хатлон; Б) Суғд; В) Бадахшон; Г) Рашт; Ғ) Ҳисор.

155. Кадоме аз ин хӯрокҳо бо омадани чашни Наврӯз омада мешаванд?

А) оши палав; Б) ширкаду; В) суманак; Г) ширбиринҷ; Ғ) манту.

156. Дар Миср чашни Наврӯз (Найруз)- ро дар кадом моҳ таҷлил мекунанд?

А) феврал; Б) март; В) декабр; Г) сентябр; Ғ) апрел.

157. Муаллифони китоби дарсии «Эҷодиёти даҳанакии халқи тоҷик», ки дар он роҷеъ ба Наврӯз иттилоъ дода шудааст, киҳоянд?

А) Р. Раҳмонӣ ва Д.Раҳимов; Б) Р.Аҳмадов ва Р.Қодиров; В) В.Асрорӣ ва Р.Амонов; Г) С.Қосимӣ ва Б.Ҳабибулло; Ғ) Обидов Д. ва С.Махдиев.

158. Дар маросими «Суманакпазӣ» асосан кадом гурӯҳи мардум иштирок мекунанд?

А) чавонписарон; Б) мӯйсафедон; В) занон ва духтарон; Г) кӯдакон ва чавонон; Ғ) мардон.

159. Шеъри зерин моли кадом шоира аст?

То боди саборо ба гулистон гузаре ҳаст,
Мурғони чаманро ба раҳи гул назаре ҳаст.
Навмед набояд шудан аз гардиши айём,
Ҳар шом, ки ояд зи пайи он сахаре ҳаст.
Биншин нафасе булбули шӯрида, ки имрӯз
Бо нолаи зори дили ман ҳам асаре ҳаст.
Гаҳ шарбати васлат ба лаби ташна надоданд,
Бемори ғами ишқи туро чашми таре ҳаст.
Чашмам ба раҳи қофилаи бӯи висолат,
Дар кӯйи ту аз боди сабо то хабаре ҳаст.

А) Робияи Балхӣ; Б) Маҳастӣ; В) Гулрухсор;
Г) Зебуннисо; Ғ) Шаҳрия

160. Дар Эрон ва Осиёи Марказӣ аз асри VII то мелод кадом тақвим ҷорӣ буд?

А) авастой; Б) григорянӣ; В) мӯчалӣ; Г) шамсӣ;
Ғ) камарӣ.

161. Муаллифи асари «Осор-ул-боқия» - ро, ки доир ба Наврӯз маълумот додаст, муайян намоед:

А) Рӯдакӣ; Б) Абӯрайҳони Берунӣ; В) Фаррухии Сиистонӣ; Г) Умари Хайём; Ғ) Муҳаммад Наршахӣ.

162. Дар Озарбойҷон кадом рӯзҳо Наврӯзро таҷлил мекунанд?

А) 18 – 21 март; Б) 19 – 22 март; В) 20 – 23 март; Г) 21 – 24 март; Ғ) 22 – 25 март.

163. Байти зеринро кадом шоир эҷод кардааст?

Чу ояд ба сӯи Ҳамал офтоб,

Ҷаҳонро шавад, тоза аҳди шубоб.

А) Ашрафии Самарқандӣ; Б) Сайидо; В) Дақиқӣ;
Г) Рӯдакӣ; Ғ) Носири Хисрав.

164. Тибқи баъзе маълумотҳо охирон рӯзи ҷашни Наврӯз бо кадоме аз маросимҳои зайл ба охир мерасад?

А) сздаҳбадар; Б) бахткушӣ; В) ҷуфтбаророн;
Г) суманакпазӣ; Ғ) сайри гули лола.

165. Деворнигораи «Базми наврӯзӣ», ки ба асри VI-VII тааллуқ дорад, дар кадом шаҳр ё ноҳияи вилояти Суғд ҷойгир аст?

А) Исфара; Б) Айнӣ; В) Панҷакент; Г) Деваштич;
Ғ) Хучанд.

166. Соли навро дар Суғди қадим чӣ гуна ном мебуданд?

А) Навсард; Б) Нугрӯз; В) Нейрӯз; Г) рӯзи хваш;
Ғ) рӯзи нек.

167. Наврӯз кадом сол ба иди миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон мубаддал гашт?

А) соли 1989; Б) соли 1990; В) соли 1991; Г) соли 1992;
Ғ) соли 1993.

168. «Наврӯз дасти одамонро гирифта, чониби табиат мекашад»-андешаи кадоме аз ин донишмандон аст?

А) Б. Ғафуров; Б) М.Лутфуллоев; В) Р.Раҳмонӣ; Г) Р. Аҳмадов; Ғ) М.Қаноат.

169. Кадоме аз ин бозиҳо аз замони қадим то ба имрӯз хоси Наврӯз аст?

А) бокс; Б) лижаронӣ; В) волейбол; Г) хурӯсчанг; Ғ) футбол.

170. Дар кадоме аз ин китобҳо Наврӯзро «Пешони соли нав» гуфтаанд?

А) «Таърихи Табарӣ»; Б) «Худоинома»; В) «Китоб-ут-тафҳим»; Г) «Наврӯзнама»; Ғ) «Шоҳнома».

171. Дар Наврӯз маросиме ҳаст, ки як нафар ба чойи шоҳ «Мири наврӯзӣ» эълон мешавад ва ҳукми ӯ чанд рӯз идома меёбад?

А) 3 рӯз; Б) 5 рӯз; В) 13 рӯз; Г) 19 рӯз; Ғ) 21 рӯз.

172. Мураттибони маҷмӯаи «Байтбараки наврӯзӣ»-ро муайян намоед.

А) О. Сафарзода ва Ҳокими Азиз; Б) Шоҳзамон Раҳмон ва Нуралӣ Нурзод; В) Ш. Солеҳов ва Ш.Холов; Г) Мирзо Муллоаҳмад ва С.Зиёев; Ғ) Ҷамолиддин Саидзода ва Р.Худоёров.

173. Дар баъзе аз маҳалҳои тоҷикнишин ба чойи «хафт син» ва «хафт шин» бештар боз кадом «хафт»-и дигар маъмул будааст?

А) хафт нун; Б) хафт мим; В) хафт зол; Г) хафт ғайн; Ғ) хафт дол.

174. Абурайҳони Берунӣ мегӯяд: «Наврӯзро ба ду сурат ном мегиранд». Кадоме аз ин вариантҳои поёнӣ ба гуфтаи А.Берунӣ мувофиқ аст?

А) Наврӯз ва Некрӯз; Б) Наврӯз ва Нухрӯз; В) Наврӯз ва Найрӯз; Г) Наврӯз ва Нимрӯз; Ғ) Наврӯз ва Беҳрӯз.

175. Гули баҳманро дар минтақаи шимолӣ Тоҷикистон чӣ мегӯнд?

А) чоргул; Б) нарғис; В) баҳорона; Г) бойчечак; Ғ) лола.

176. Соҳиби ин суҳан кист?

Чи хуш аҳдест фасли навбаҳорон,
К-аз он хуштар набошад рӯзгорон.

Ба ёд орад зи айёми ҷавонӣ,
Зи умри рафта андар комронӣ.

А) Возех; Б) Савдо; В) Шоҳин; Г) Саидалӣ Вализода;
Ғ) Саид Холзода.

177. Дар қисмати чоруми «Ёддоштҳо»-и С.Айнӣ суҳан оид ба чорбоғи Амир Музаффар ва сайри наврӯзии ӯ меравад ва гӯед, ки он сайр чӣ ном дошт?

А) сайри гули лола; Б) сайри ширбадан; В) сайри гулҳо; Г) сайри сияҳгуш; Ғ) сайри наврӯзӣ.

178. Оташафрӯзӣ хоси кадоме аз ин маросимҳои наврӯзист?

А) суманкпазӣ; Б) сайри гули лола; В) чоршанбесурӣ;
Г) чуфтбаророн; Ғ) хонабаророн.

179. Дар кадом қисмати китоби «Авесто» оид ба Наврӯз маълумот дода шудааст?

А) Ясно; Б) Готҳо; В) Вандидот; Г) Виспарад;
Ғ) Ясно – Готҳо

180. Дар кадом минтақаи Тоҷикистон орд пошидан ба китфи одаме, ки ба табрики наврӯзӣ меояд, бештар маъмул аст?

А) Хатлон; Б) Сугд; В) Бадахшон; Г) Ҳисор; Ғ) Рашт.

181. Абурайҳони Берунӣ пайдоиши Наврӯзро ба кадом паёмбар рабт медиҳад?

А) Сулаймон; Б) Юсуфи набӣ; В) Нуҳи набӣ;
Г) Исҳоқи паёмбар; Ғ) Муҳаммад паёмбар.

182. Мувофиқи ақидаи А.Берунӣ кадом паранда ба Сулаймон паёмбар об медиҳад ва бад-ин васила пошидани об ва ҳады намудан дар ин ҷашн маъмул гардидааст?

А) парасту; Б) бози сафед; В) кабутар; Г) булбул;
Ғ) кабк.

183. Кадоме аз шоирони муосири тоҷик ин шеърро навиштааст?

Гули бодом бӯи нози Наврӯз,
Гилеми сабза пойандози Наврӯз.
Ба роҳаш абри найсон дурр бипошад,
Ки тундар оварад овози Наврӯз.

А) Аминҷон Шукуҳӣ; Б) Боқӣ Раҳимзода; В) Меҳмон Бахтӣ; Г) Гулназар; Ғ) Аскар Ҳақим;

184. Дар забони паҳлавӣ аз Наврӯз чӣ гуна ном бурда мешавад?

А) Нанрӯз; Б) Найрӯз; В) Нукруч; Г) Некрӯз;
Ғ) Накрӯз.

185. Кадоме аз вариантҳои поёнӣ посухи «Шогун баҳор муборак»-и мардуми Бадахшонро ифода менамояд?

А) рӯйи Шумо муборак; Б) ба Шумо ҳам муборак;
В) ба ҳамаи Шумо муборак; Г) ба рӯйи Шумо муборак;
Ғ) мубораки Шумо бошад.

186. Фасли баҳор инчунин, бонги ҳазор инчунин,
Чехра кушо, ғазал саро, бода биёр инчунин.

Ашки чакидаам бубин, ҳам ба нигоҳи худ нигар,
Рез ба найситони ман барқу шарор инчунин.

Боди баҳорро бигӯ, пай ба ҳаёли ман барад,
Водиву даштро диҳад нақшу нигор инчунин.

Зодаи боғу роғро аз нафасам таровате,
Дар чамани ту зистам бо гулу хор инчунин.

Олами обу хокро бар маҳаки дилам бисой,
Равшану тори хешол гир аёр инчунин.

Дил ба касе набохта, бо ду ҷаҳон насохта,

Ман ба ҳузури ту расам, рӯзи шумор инчунин. – ин шеър маҳсули тафаккури кадом донишманд аст?

А) Зикриёи Розӣ; Б) Хайём; В) Мавлонои Балхӣ;
Г) Иқбол; Ғ) Дониш.

187. Аз давраи салтанати кадом сулола рочеъ ба маросими Наврӯз иттилои бештари гаронарзише боқӣ мондааст?

А) Ҳахоманишиён; Б) Ашкониён; В) Сосониён;
Г) Сомониён; Ғ) Ғуриён.

188. Мувофиқи ақидаи наврӯзшиносон пагоҳии рӯзи Наврӯз кадом парандаи сафедро шоҳони сосонӣ парвоз меоданд?

А) кабутари сафед; Б) бози сафед; В) кумрии сафед; Г) кабқи сафед; Ғ) уқоби сафед.

189. Дар маросими Наврӯз кадом ранг бештар мавқеи муҳим дорад?

А) сурх; Б) сабз; В) сафед; Г) зард; Ғ) сурх.

190. Аз рӯи эътиқод ба ҷойи чормағз дар баъзе маҳалҳо боз чиро барои дар тағи дег начаспидани суманак меандозанд?

А) сангча; Б) шоҳаи дарахт; В) донаи ҷав; Г) донаи зардолу; Ғ) себ.

191. Дар Бадахшони Тоҷикистон дар рӯзҳои ҷашни Наврӯз шоҳчаи кадом дарахтро ба даст мегиранд?

А) шоҳчаи тут; Б) шоҳаи арча; В) шоҳчаи бед; Г) шоҳаи бодом; Ғ) шоҳчаи шафтолу.

192. Наврӯз барои мардуми тоҷик чӣ гуна ҷашн аст?

А) динӣ; Б) давлатӣ; В) маҳаллӣ; Г) миллӣ; Ғ) хонаводагӣ.

193. Чиро эътидоли баҳорӣ мегӯянд?

А) чоршанбесуриро; Б) барборшавии шабу рӯзро; В) маросими суманакпазиро; Г) рӯзи охиринаи ҷашни наврӯзро; Ғ) нобаробарии шабу рӯзро.

194. Мисраи баъдии байти зерини шоири хушзавқи тоҷик – Рустаи Ваҳҳоб- ро аниқ намоед:

Бозой, эй фариштаи фаррухпай... ,

А) Дар остонаи ту куҳистон аст; Б) Дар обгина лаъли Бадахшон аст; В) Бозой, эй ки дар қадамат ҷон аст; Г) Аз сабза сад саҳифаву девон аст; Ғ) Ҳар лола як пиёлаи паймон аст.

195. Маросими «Сайри гули лола»-ро дар минтақаи Кӯлоб боз чӣ ном мебаранд?

А) гули лола; Б) сайри баҳор; В) лолаи наврӯзӣ; Г) лолачинов; Ғ) сайри бойчечак.

196. Зардуштиёни Эрон Наврӯзро чанд рӯз чашн мегиранд?

А) 5 рӯз; Б) 13 рӯз; В) 21 рӯз; Г) 33 рӯз; Ф) 40 рӯз.

197. Дар солшумории Яздигурдии то аҳди ислом рӯзи 19-уми моҳи фарвардин – яъне рӯзи хотимаёбии Наврӯз кадом рӯз буд?

А) баҳманмоҳ; Б) хурдодмоҳ; В) даймоҳ; Г) фарвардинмоҳ; Ф) тирмоҳ.

198. Маҳмуди Гардезӣ дар «Зайн-ул-аҳбор» Наврӯзро чӣ ном бурдааст?

А) рӯзи нек; Б) соли навин; В) сари сол; Г) рӯзи нав; Ф) рӯзи чадид.

199. Собик Давлати Иттиҳоди Шӯравӣ дар қаламрави худ чашнгирии Наврӯзро кадом сол манъ кард?

А) соли 1926; Б) соли 1945; В) соли 1971; Г) соли 1985; Ф) соли 1989.

200. Наврӯзро бештари муҳаққиқон бар ду қисм чудо намудаанд. Онҳоро муайян намоед.

А) Наврӯзи баҳору офтоб; Б) Наврӯзи неку бад; В) Наврӯзи омма ва хосса; Г) Наврӯзи шоҳон ва раият; Ф) Наврӯзи нек ва бад.

201. Мураттиби маҷмӯаи «Наврӯзи Суғд»-ро муайян кунед?

А) Р.Раҳмонӣ; Б) Н. Шакармамадов; В) А. Сӯфиев; Г) Нуралӣ Нурзод; Ф) Фарзона.

202. «Наврӯзи Тоҷикистон – Наврӯзи даврони истиклол паёмовару оғозгари рӯзгори шоду хуррам, навиди бахту саодат ва фардои дурахшони кишвар аст» - сухани кадоме аз ин шахсиятҳои фарҳангист?

А) Б.Ғафуров; Б) М.Шакурӣ; В) Эмомалӣ Раҳмон; Г) Садриддин Айнӣ; Ф) Бозор Собир.

203. Иди суннати Дайгон ё шаби Ялдо, ки ба Наврӯз робита дорад, ҳамчун шаби дарозтарини зимистон кай сурат мегирад?

А) 29 ноябр; Б) 21 декабр; В) 31 декабр; Г) 1 январ; Ф) 5 феврал.

204. Қашни Сада, ки 50 шабу 50 рӯз пеш аз Наврӯз муқаррар гардидааст, ба кадам рӯз рост меояд?

А) 27 январ; Б) 30 январ; В) 2 феврал; Г) 11 феврал;
Ғ) 3 март.

205. Асари «Наврӯзнома»-и Умари Хайём аз чанд боб иборат аст?

А) 7 боб; Б) 9 боб; В) 14 боб; Г) 21 боб; Ғ) 24 боб.

206. Андешаи «Қашни Наврӯз ба унвони суннати зиндаи халқ замонати бақои рӯзгори мост» ба қалами кӣ мутааллиқ аст?

А) Камол Насрулло; Б) Меҳмон Бахтӣ; В) Абдулҳамид Самад; Г) Акбари Турсун; Ғ) Лоиқ Шералӣ.

207. Маросиме, ки дар иди Наврӯз қайд карда мешуд ва ба ҷонварон (ё ҳайвонот) алоқа дорад, чӣ ном дорад?

А) ҷоршанбесурӣ; Б) ҷуфтбаророн; В) суманакпазӣ;
Г) гулгардонӣ; Ғ) хонатаконӣ.

208. «Наврӯзгоҳ» - и Душанбе кадом сол кушода шуд?

А) соли 2009; Б) соли 2011; В) соли 2013; Г) соли 2014;
Ғ) соли 2015.

209. Қашни Наврӯзи Хучанд дар асрҳои 19-20 дар кадом мавзӯе қашн гирифта мешуд?

А) дар маркази шаҳр; Б) дар лаби дарёи Сир; В) дар наздикии кӯҳ; Г) дар назди бозор; Ғ) дар ҳар мавзӯе алоҳида.

210. «Наврӯз, кӣ қашни ҷаҳонӣ шудааст, бигзор ҳар сол инсонҳоро ба ҳамдигар наздиктар ва аз сарвати дустию бародарӣ баҳравар намоад» - сухани кист?

А) С. Айнӣ; Б) М. Бахтӣ; В) Э. Раҳмон; Г) М. Қаноат;
Ғ) Р. Аҳмадов.

ҶАВОБҲОИ ТЕСТҲОИ НАВРӮЗИ

Тоҷикон дар масири пуртазоди
таърих суннати неки аҷдодӣ–
Наврӯзро баробари забони
модарии худ хифз намуданд.

Эмомалӣ Раҳмон

Савол	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ҷавоб	В	Г	А	Г	Б	Г	Г	В	В	Б	А	Ғ	Ғ	Ғ	В

Савол	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Ҷавоб	А	Г	В	В	Г	Г	В	В	Г	В	Г	Б	Б	В	А

Савол	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
Ҷавоб	А	В	В	Г	В	Б	Б	А	В	А	А	Г	В	В	Ғ

Савол	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
Ҷавоб	Г	В	Г	А	Г	В	Г	В	А	Б	Г	В	В	В	Б

Савол	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
Ҷавоб	В	Б	Ғ	Б	Ғ	Г	Ғ	Г	Г	В	А	Г	Ғ	Б	Б

Савол	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
Ҷавоб	Ғ	Б	А	В	А	Г	Ғ	А	В	Ғ	Б	Г	А	А	В

Савол	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105
Ҷавоб	Б	Г	Б	Г	Ғ	Г	Ғ	Г	Ғ	Б	Ғ	Б	Б	В	Б

Савол	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120
Ҷавоб	Б	Г	Б	Г	Ғ	Г	Ғ	Г	Ғ	Б	Ғ	Б	Б	В	Б

Савол	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135
Ҷавоб	Г	Ғ	Г	Г	А	А	А	Б	Г	Б	В	В	В	Б	Г

Савол	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150
Ҷавоб	Б	Г	В	В	В	В	А	В	Г	Г	В	В	В	В	Ғ

Савол	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165
Ҷавоб	В	В	Г	В	В	Г	В	В	Г	А	Б	В	А	А	В

Савол	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180
Ҷавоб	А	В	Б	Г	В	Б	А	Б	В	Г	А	Б	В	В	В

Савол	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195
Ҷавоб	А	А	Б	В	Г	Г	В	Б	В	А	В	Г	Б	В	Б

Савол	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210
Ҷавоб	В	Г	В	А	В	Г	В	Б	Б	В	Г	Б	А	Б	В

БАРДОШТҲОИ НАВРӮЗӢ

Наврӯз падидаест, ки ҷаҳони
маъниро дар худ нуҳуфта ва
розҳои фалсафии он ковишу
таҳқиқоти ҷомеъ ва амиқро
тақозо доранд.

Эмомалӣ Раҳмон

Наврӯз чӣ рӯзест?

Наврӯз:

- рӯзи нав, ҷадид ва тоза;
- рӯзи нахустини соли нав ва рӯзи охиринаи соли гузашта;
- рӯзи нави ҳафтаи нави моҳи нави соли нави хуршедӣ;
- рӯзи баробарии қисми равшаниву торикии шабонарӯзии баҳорӣ, яъне баробарии шабу рӯз (рӯзи эътидоли баҳорӣ);
- рӯзи расидани Офтоб ба нуқтаи аввали моҳи Ҳамал (оғози ворид гардидани Офтоб ба бурчи Барра);
- рӯзи нахустини Ҳамал ва ҳама чиз дар амал;
- рӯзи нахустини Фарвардинмоҳ;
- рӯзи Хурмуздрӯз;
- рӯзи бино кардани тахти Ҷамшед ва бар тахт нишастани ӯ;
- рӯзи офариниши Одам (хилқати Одам (Каюмарс));
- рӯзи офариниши олам;
- рӯзи офариниши нур;
- рӯзи додгарӣ ва адолат;
- рӯзи вусъат ёфтани Замин;
- рӯзи фуруд омадани фариштаҳо;
- рӯзи аз нав таваллуд шудани тамоми мавҷудот;
- рӯзи ибтидои навгоию навоариҳо;

- рӯзи поку беолоишу покиза гардидани одамон ва чисму рӯҳи онҳо аз нуксу гуноҳҳо;
- рӯзи кумаки ниёзмандон ва нодорон;
- рӯзи хайру саховат;
- рӯзи дуркунандаи кинаҳо аз синаҳо;
- рӯзи аёдати беморон;
- рӯзи рафтани чавонону духтарон ба хонаи наварӯсон;
- рӯзи аз ҷониби кӯдакон ташкил намудани бозихои гуногун;
- рӯзи пухтани хӯришҳо ва таомҳои наврӯзӣ аз ҷониби кадбонуҳо;
- рӯзи ба сайру саёҳат баромадани мардум ба боғ, майдон ва талу теппахо;
- рӯзи аз ҷониби мардум ташкил ва гузаронидани навъҳои варзишӣ;
- рӯзи пухтан ва тақсими суманак;
- рӯзи ба якдигар пошидани об ва чашонидани ширинӣ;
- рӯзи пӯшидани либосҳои нав;
- рӯзи пешкашии ҳадя, бахшидани инъом ва ифодаи орзую омол ва умедҳои нек;
- рӯзи лутфу меҳрубониҳо;
- рӯзи ба ҳам наздик шудан ва падид овардани меҳру мухаббат миёни мардумон;
- рӯзи пошидани донаҳои умед;
- рӯзи сафедихо;
- рӯзи шодию шодмонӣ, суруру суруд, озодӣ (истироҳатӣ)-ю ободӣ ва гуворосози зиндагӣ;
- рӯзи саодат ва баракат;
- рӯзи муждаи тоза ва нав;
- рӯзи хушбахтиву хушнудӣ ва барору комёбиҳо;
- рӯзи шарифу бузург ва пуршукӯҳу пуртароват;
- рӯзи бозори гулу насрин;
- рӯзи сабзу гулгунпӯш шудани олам;
- рӯзи масту мадхуш шудани булбул;

- рӯзи баромадани лолаи хушранг;
- рӯзи баромадани булбул ба тамошои дафу чанг.

Наврӯз чӣ чашнест?

Наврӯз:

- чашни чашнҳо;
- чашни куҳану бостонӣ ва бузургу фаррухи ориёӣҳо;
- чашни оғози соли хуршедӣ ва оғози соли иқтисодию молӣ;
- чашни фархундаи фарвардин;
- чашни бедории табиат ва зебои ниёгон;
- чашни корҳои кишоварзию деҳқонӣ ва шугли инсон бо замин;
- чашни пуршукӯҳ ва зебо;
- чашни паёмовари ваҳдату муҳаббат, покию садоқат, зебоию нафосат ва бедорию заҳмат;
- чашни баёнгари бузургӣ, шукӯҳу салтанат ва ифтихори аҷдодии ориёӣҳо;
- чашни инсонпарварона ва зебоипарастӣ;
- чашни пурравнак ва шодиафзо;
- чашни рангорангии табиат ва ҷамъият;
- чашни деҳқонон ва рамадорон;
- чашни беиртибот ба дине, мазҳабе, мафкурае ва ё чизеву шахсе;
- чашни худшиносиву ваҳдатофар;
- чашни саршор аз шарофату шафоат ва файзу баракат;
- чашни эҳдоқунандаи фараҳу шодмонӣ ба дил ва лабрезқунандаи сиришти инсонҳо аз лутфу марҳамат;
- чашни арзишмандтарини башарӣ;
- чашни ҷаҳонӣ, умумимиллӣ ва умумибашарӣ (ё байналмилалӣ);
- чашне, ки дар он найшакар пайдо шудааст;
- чашне, ки асосан шаш рӯз идома меёфт;
- чашне, ки ба номаш савганд ёд мекарданд;

Наврӯз чист?

Наврӯз:

- давраи нави гардиши Офтоб дар хатсайри бурҷҳои осмонӣ;
- баробаршавии шабу рӯз;
- ибтидои фасли баҳор;
- оғози давраи нави зиндагӣ;
- оғози Соли нави аҷдодӣ ва ибтидои тақвими нави аҷдодӣ;
- пайвандгари таърихи куҳани аҷдодон;
- пайвандгари аслҳо ва наслҳо, халқҳо ва фарҳангҳо;
- пайвандгари дӯстиву баробарӣ, нерубахши сулҳу ошӣ, зудояндаи занги кинаҳою озурдагиҳо;
- пулест, пайвандгари гузашта, ҳозира ва оянда;
- пирӯзии нур бар зулмот, гармӣ бар сардӣ, ҷавонӣ бар пирӣ, хубӣ бар бадӣ, назофат бар касофат, адолат бар ҷаҳолат, зебӣ бар зиштӣ, ободонӣ бар ноободӣ;
- рамзи эҳё ва бедории табиат, ҷавонии оламу одам;
- рамзи ҳувияти миллӣ ва истиклолияти давлатӣ;
- рамзи файзу баракат ва шодию саховат;
- оварандаи пайгоми ишқу муҳаббат аз кӯҳу даман ва дашту чаман;
- паёмовари нав шудани рӯзу ҳафтаю моҳу соли нав;
- анъанаи дерини мардуми ориёӣ;
- ойини дурахшон;
- ойини меҳру бахшоиш;
- интиҳои фасли зимистон ва ибтидои фасли баҳор;
- оинаест, ки дар он мо худро мебинем ва мешиносем;
- падидаи нодири ҷаҳонӣ;
- маҷмӯае аз падидаҳои фарҳангӣ;
- айёми муборак;
- фасли рӯйиши гулҳо ва сабзиши сабзаҳо;
- омад-омади баҳори нозанин ва иди тақопӯйи замин;
- эҷози зебоҳои табиат ва зиндагӣ;
- ёдгори бебаҳои ниёғони мо;
- атои худовандист барои аҳли башар;

– такондихандаи андешаи ваҳдати оламу одам, шиносӣ бо таърихи пурғановати миллӣ ва омили тақвияти ифтихороти миллӣ;

– ифодакунандаи завқу сурати мардуми ориёӣ, нишондихандаи хусусияти инсондӯстонаи ин мардум ва ҳалқаи ногусастани таърихи гузашта, имрӯза ва ояндаи халқи мо;

– таблиғгари некию накукорӣ, покию озодагӣ, тарабу шодӣ, озодагию бунёдкорӣ, ҳамраъӣ ва ҳамдилӣ;

– баёнгари зиндагии навин, эҳёи табиат, ифодагари паёми суруровар аз рӯҳи тоза, нафаси гарми табиат, эҳёи эҳсоси ишқу муҳаббат ба зиндагии тоза

– воситаи асосии ба майдон гузоштани беҳтарин анъанаи миллӣ, намунаи аз нав эҳё кардани дастовардҳои пешинзамон ва худшиносиву ҳудогоҳии миллӣ;

– арзандатарин ва гаронбаҳотарин мероси ниёғони мо;

– шукӯҳмандтарин ойини ориёӣ;

– машҳуртарин, бузургтарин ва овозадортарин иди ориёӣҳо;

– устувортарин ва зеботарин суннатҳо;

– маҳбубтарин ва маъруфтарин иди миллӣ;

– зеботарин, волотарин, гаронбаҳотарин, муқаддастарин ва бузургтарин шиносномаи инъикоскунандаи садои қалби ҳар як тоҷик ва тоҷикистонӣ.

ЧАКОМАҲОИ НАВРҶЗӢ

Наврӯз бо ҳама сифатҳои
некбинонааш ба хонадони
мардум ва ба ҳар як фард
паёми хуррамию шодмонӣ
ва хушбахтию хонаободӣ
меорад.

Эмомалӣ Раҳмон

Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Омад баҳори хуррам, бо рангу рӯи тийб,
Бо сад ҳазор накҳадту ороиши ачиб.
Шояд, ки марди пир бад-ин гаҳ шавад чавон,
Гетӣ ба дил ёфт шабоб аз пайи машиб.
Чархи бузургвор яке лашкаре бикард,
Лашкараш абри тирраву боди сабо нақиб.
Нафот барқи равшану тундараш таблзан,
Дидам ҳазор хайлу надидам чунин муҳиб.
Он абр бин, ки гирияд чун марди сӯгвор,
В-он раъд бин, ки нолад чун ошиқи қаиб.
Хуршедро зи абр диҳад рӯй гоҳ-гоҳ,
Чун он ҳисорие, ки гузар дорад аз рақиб.
Якчанд рӯзгор ҷаҳон дарманд буд,
Беҳ шуд, ки ёфт бӯй борид нав ба нав,
В-аз барф баркашид яке хуллаи қасиб.
Кунче, ки барф пеш ҳамедошт, гул гирифт,
Ҳар ҷӯяке, ки хушк ҳаме буд, шуд ратиб.
Тундар миёни дашт ҳаме бод бардамад,
Барқ аз миёни абр ҳаме баркашад қазиб.
Лола миёни кишт биханданд ҳаме зи дур,
Чун панҷаи арӯс ба ҳино шуда ҳазиб.
Булбул ҳаме бихонад дар шохсори бед,
Сор аз дарахти сарв мар ўро шуда мучиб.
Сулсул ба сарвбун-бар бо нағмаи кӯҳан,
Булбул ба шохи гул-бар ба лаҳнаки ғариб.

Абулқосими Фирдавӣ

Ҷаҳон анҷуман шуд бари тахти ӯй,
Шигифтӣ фуру монда аз бахти ӯй.
Ба Ҷамшед-бар гавҳар афшонданд,
Мар он рӯзро рӯзи нав хонданд.
Сари соли нав Хурмузи фарвадин,
Баросуда аз ранҷ таң, дил зи кин.
Ба Наврӯзи нав шоҳи гетифуруз,
Бар он тахт биншаст фирӯзрӯз.
Бузургон ба шодӣ биёростанд,
Маю руду ромишгарон хостанд.
Чунин ҷашни фаррух аз он рӯзгор,
Бимонда аз он хусравон ёдгор.

Унсурии Балхӣ

Боди наврӯзӣ ҳаме дар бӯстон будтар шавад,
То зи сунъаш ҳар дарахте луъбати дигар шавад.
Боғ ҳамчун кулбаи баззоз пурдебо шавад,
Бод ҳамчун таблаи аттор пуранбар шавад.
Савсанаш сими сапед аз боғ бардорад ҳаме,
Боз ҳамчун орази хубон замин ахзар шавад.
Рӯйбанди ҳар замин хуллаи чинӣ шавад,
Гӯшвори ҳар дарахте риштаи гавҳар шавад.
Чун ҳичобилуъбатон хуршедро бинӣ зи ноз,
Гаҳ бурун ояд зи меғу гаҳба меғандар шавад.
Дафтари Наврӯз бандад бӯстонкирдор шаб,
То кавокиб нуқтаи авроқи он дафтар шавад.
Афсари симин фуру гардад зи сар кӯхи баланд,
Боз миночашму деборӯю мушкинсар шавад.

Асириддини Аҳсикатӣ

Ҷашни фархундаи Нарӯзи ҷаҳонафрӯз аст,
Ҷар диле бар сипаҳи нури тараб пирӯз аст.
Офтоб ар ба Ҷамал омаду бифрӯхт ҷаҳон,
Офтобе, ки ба ҷомест, ҷаҳонафрӯз аст.
Бо камони фалаки фитна машав рост чу зех,

З-он кучо новакаш аз марди хирад кинатӯз аст.
Дашт пурбоз, чӣ ҳангоми кушоди боша аст,
Беша пуршер, чӣ айёми шикори юз аст.
Ҳар хусоме, ки ҷаҳон об диҳад, ҷоншикан аст,
Ҳар сокине, ки фалак тез кунад, дилсӯз аст.
Соқиё, олами хокӣ гузарон аст чу бод,
Дардеҳ обе, ки дар ӯ шӯълаи андӯхсӯз аст.

Умари Хайём

Бар чеҳраи гул насими Наврӯз хуш аст,
Дар сахни чаман рӯи дилафрӯз хуш аст.
Аз дай, ки гузашт, ҳар чӣ гӯй, хуш нест,
Хуш бошу зи дӣ мағӯ, ки имрӯз хуш аст.

Чун абр ба Наврӯз рухи лола бишуст,
Бархезу ба ҷоми бода кун азми дуруст.
К-ин сабза, ки имрӯз тамошоғаҳи туст,
Фардо ҳама аз хоки бу бархоҳад руст.

Шамси Табрэӣ

Имрӯз ҷамоли ту бар дида муборак бод!
Бар мо ҳаваси тоза печида муборак бод!
Гулҳо чун миён бандад, бар ҷумла ҷаҳон хандад,
Эй пургулу сад чун гул, хандида муборак бод!
Хубон чу рухат дида, афтодаву лағзида,
Дил бар дари ин хона лағзида муборак бод!
Наврӯзи рухат дидам, хуш ашк биборидам,
Наврӯзу чунин борон борида муборак бод!

Анварӣ

Хусраво, рӯзат ҳама Наврӯз бод!
В-аз тараб шабҳои умрат рӯз бод!
Афсари пирӯзшоҳӣ бар сарат,
Офтобу осмонафрӯз бод!

Чун фазои гунбади фирӯзгун
Ҳамматат бар корҳо пирӯз бод!
Пеши қадрат пушту рӯйи офтоб
Ҳамчу ашколи ҳилоли куж бод!
Шери гардун пеши шери раият,
Сахра чун оҳуи дастомӯз бод!

Қатрон

Хайли сармо рафту хайли навбахорон омадаст,
Қумрии ноланда бар шоҳи чанорон омадаст.
Рӯзгори ошиқону бодахорон омадаст,
Абри нолонгашта ҳамчу сугворон омадаст.
Гавҳар аз дарё Ҳама бар мевадорон омадаст,
Абр бар саҳрову бӯстон жолаборон омадаст.
Бод бар ҳар сӯе равон чун беқаророн омадаст,
То бунафшазулфу лола рухнигорон омадаст.
То нухуфта лола гирди чуйборон омадаст,
Гӯйӣ аз ёқут гирди чӯй борон омадаст.
Ошиқӣ кардан кунуну бода хӯрдан хуш бувад,
Хоса он касро, ки соқи луъбати дилкаш бувад.

Маъсуди Саъди Салмон

Наврӯз ҷавон кард бадал пиру ҷавонро,
Айёми ҷавонист заминрову замонро.
Ҳар сол дар ин фасл барорад фалаки пир,
Чун таъби ҷавонони ҷаҳондӯст ҷаҳонро.
Бигрифт шукуфа ба ҷаман бар гузари боғ,
Чунон ки ситора гузари Қаҳқашонро.
Он ғунҷаи гул бин, ки ҷаменозад бар бод,
Аз хандаи дуздида фуру баста даҳонро.

Салмони Соваҷӣ

Ҷаман аз булбулу гулбарг навое дорад,
Олам аз талъати Наврӯз сафое дорад.
Маҷлиси айш биорой, ки ризвони бихишт,
Дидаҳо бар сари раҳ, гӯш садое дорад.

Бар сари пардаи гул пардасаро шуд булбул,
Ростӣ гул ба наво пардасарой дорад.
Чун гули орази гулбӯи ту аз сунбули тар,
Боғ бар ҳар тарафе голиясой дорад.
Варақи сурати наққош фурӯ шӯ, ки кунун
Шох бар ҳар варақе чехракушой дорад.
Сарв бар домани чӯ по кашидаст дароз,
Ростӣ, хурраму ораста чое дорад.
Хок зангор бароварду хушо зангоре,
Ки аз ӯ оинаи дида чилое дорад.
Абри Наврӯз ҳама рӯз чу ман менолад,
Ҳеч шак нест, ки ӯ низ ҳавое дорад... .

Ҳофизи Шерозӣ

Зи кӯи ёр меояд насими боди наврӯзӣ,
Аз ин бод ар мадад хоҳӣ, чароғи дил барафрӯзӣ.
Чу гул гар хурдае дорӣ, худоро, сарфи ишрат кун,
Ки Қорунро ғалатҳо дод савдои зарандӯзӣ.
Зи чоми гул дигар булбул чунон масти майи лаъл аст,
Ки зад бар чархи фирӯза сафири бахти фирӯзӣ.
Ба сахро рав, ки аз доман ғубори ғам барафшонӣ,
Ба гулзор о, ки аз булбул ғазал гуфтан биомӯзӣ.
Сухан дар парда мегӯям, ки гул аз гунча берун ой,
Ки беш аз панҷ рӯзе нест ҳукми мири наврӯзӣ.
Надонам, навҳаи кумрӣ ба тарфи чӯйборон чист?
Магар ӯ низ ҳамчун ман ғаме дорад шабонрӯзӣ?
Майе дорам чу чон софиву сӯфӣ мекунад айбаш,
Худое, ҳеч оқилро мабодо бахти бадрӯзӣ!
На Ҳофиз мекунад танҳо дуъои хоҷа Тӯроншоҳ,
Зи мадҳи осафӣ хоҳад чаҳон идиву наврӯзӣ.

Калими Кошонӣ

Боди наврӯзӣ ба бӯстон муждаҳо овардааст,
Булбулонро мояи баргу наво овардааст.
Гул чихо бор хоҳад дошт, к-аз файзи баҳор
Ҳар кучо хорест як гулшан сафо овардаат.

Ҳар чӣ меорад баҳор аз дигарӣ зеботар аст,
Рӯнамое аз барои рӯнамо овардааст.
Ҳар матоеро харидорест дар бозори ишқ,
Гул ҳама барг аз сафар, булбул наво овардаст.
То шавад наззорагӣ бегонаи ҳушу хирад,
Дидаи наргис нигоҳи ошно овардааст.
Наварӯси лоларо вақти хинобандон расид,
Дар миён, гул хурдаи худро ба ҷо овардааст.
Хор гашт аз чарбнармӣ риштаи гулдастаҳо,
Боғбон ин созгорӣ аз қучо овардааст?
Ёсуман дар маҳшари нашъу намои бӯстон,
Номае чун рӯи арбоби вафо овардааст.

Фарруҳии Сиистонӣ

Навбахор омаду бишқуфт ба як бор ҷаҳон,
Бар сар афкан замин, ҳарчӣ гуҳар дошт ниҳон.
То зи хоби хуш бикшод гули сури чашм,
Лолаи сурх бибандад ҳаме аз ханда даҳон.
Парниёнҳову паранд аст кашида ҳама боғ,
Ошиқон гоҳ бар ин соя давон, гаҳ бар он.
Андар он ҳафта, ки бигзашт, ҷаҳон пир намуд.
В-андар ин ҳафта ҷавон аст карон то ба карон.

Сайидои Насафӣ

Фасли Наврӯз аст, меояд ҳавои тозае,
Булбулу гулро шуда баргу навои тозае.
Бар сари афтодагон афтода савдои либос,
Сарв меҳоҳад дар ин мавсим қабои тозае.
Фалқай тасбеҳи худ карданд ҳақгӯён ҷадид,
Фохта афканда дар гардан ридои тозае.
Дода хуршеди фалак табдил ҷои хешро,
То шавад оинарӯёнро сафои тозае.
Метавон донист ҳамчун шишаи май, Сайидо,
Дар дили ҳар кас, ки бошад муддаои тозае.

Ҳочии Хатлонӣ

Эй баҳорон, аз сари нав тоза кун унвони гул,
То ниҳам як дам сар андар бистари алвони гул.
Худ мурувват посдори чавҳари некон бувад
В-арна кас асло нахоҳад дар талаф тавони гул.
Ин қадар шуҳратбаландиҳо кай овардӣ ба бор?
Гар баҳоронро набудӣ чехраи хандони гул,
Бас ки дорад ин чаман аз лоларӯён зери гул.
Медарад чоки гиребон гунча то домони гул
Созгори даври олам нест фикри дилхушӣ,
Фаҳм бояд ин сабақ аз сафҳаи ҳайрони гул.
Ҳочӣ, сози навбаҳорон сар ба сар ибратнавоств,
Нолаи булбул бувад аз ранги бесомони гул.

Абулқосим Лоҳутӣ

Наврӯзи Ачам омаду ҳангоми баҳор аст,
Имрӯз ба маҷлис маю маъшук ба кор аст.
Ман бе маю маъшук ҷаҳон ҳеч нахоҳам,
Маро ба ҷаҳон бе маю маъшук чӣ кор аст?
Гар шуд дилам оинаи тавҳид, аҷаб нест,
Ин рутбатам аз марҳамати ойинадор аст.
Эй ахли сафо, нақди равон пешкаш орад,
Ид асту ба хоки дари ӯ вақти нисор аст...
Дар кӯйи муҳаббат ба раҳи ишқи ту, эй дӯст,
Хуррамдил аз онам, ки маро чехра нигор аст...
Дар боғи синаи ту аз он баркашам оҳанг,
К-ин намай ишқ аст, на гулбонги ҳазор аст.
Наврӯзи баҳори ту муборак шавад аз Ҳақ,
Хуш бош, ки ҳар рӯзи ту Наврӯзу баҳор аст.
Лоҳутии шайдо, ки чунин хуб ғазал гуфт,
Дар боғи санои ту беҳ аз сулсулаи сор аст.

Лоик Шералӣ

Эй гунчаи хандида, Наврӯз муборак бод!
Эй чашмаи чӯшида, Наврӯз муборак бод!
Эй камдили тарсида, аз ишқ фуру бигзор
Эй ошиқи шӯрида, Наврӯз муборак бод!

Эй шоҳаи хушкида, имсол ту нашкуфта,
Эй пунбаи болида, Наврӯз муборак бод!
Эй ёри аламдида, имсол кучо рафтӣ?
Эй ёри писандида, Наврӯз муборак бод!
Эй хусни барозида, Наврӯз муборак бод!
Эй чону дилу дида, Наврӯз муборак бод!

Дар гирди хони Наврӯз хешу табору ёрон,
Дуранд ё ки наздик, бояст чамъ оянд.
Бошад, ки сер бинанд соли дароз ҳамаро,
Бо ҳамдигар бисозанд, бо ҳамдигар бипоянд.
Дар рӯи хони Наврӯз бояд, ки боз бошад,
Ҳам шоҳаи гули тар, ҳам неши сабзи гандум.
Бошад, ки бахти одам бошад чун гул шукуфон,
Бошад, ки сер бошанд аз нон тамоми мардум.
Дар рӯи хони Наврӯз рамзи баҳори дунё,
Ё ҳафтсин бибояд ё ҳафт навдаи он.
То боғи ҳафт иқлим рӯи хазон набинад,
То боғи умр бошад то ҷовидон гулафшон.

Бозор Собир

Ачамро чамъ Наврӯзи Ачам кард,
Чу анҷуман дар тахти Чам кард.
Ачам чумъу Ачам чумъу Ачам чумъ,
Ба даври гурхани Наврӯзии Чам.
Табори Ориё дар ҷашни Наврӯз,
Баробар мешавад ҳамчун шабу рӯз.
Чи аз Боми Ҷаҳон – аз тахти хуршед,
Чи аз тахти Ачам – аз тахти Чамшед.
Ачам – маъвои Рустам, шаҳри Зардушт,
Дирафши сабзу сурхи Кова дар мушт.
Ба шабҳои шабехун Моҳи Нахшаб,
Ки меомад бурун аз ҷоҳи Нахшаб.
Ачам шеърӯ Ачам шеърӯ Ачам шеър,

Ачамро шеър маҳкам карда кафшер.
Аз аҳди Рӯдакӣ то аҳди Иқбол,
Ба шеъри шоиронаш шеъркафшер.
Ду гӯшу хӯши мо бар ҳар даре чалб,
Пиндори забони модари чалб.
Мабодо зарби “оҳанги Ачам” кам,
Ки ӯ миқдори маро мезанад зарб.

Гулназар

Дил канори мо намеғунчад,
Лола дар саҳро намеғунчад,
Мавчи пурчӯши раҳогашта,
Дар дили дарё намеғунчад.

Иди Наврӯи ҷаҳонафрӯз,
Мекунад сайри ҷаҳон имрӯз.

Сабзаи дашту даман, бархез,
Нағмаи боғу чаман бархез.
Эй суруди ваҳдату шавкат,
Аз дили пиру ҷавон бархез.

Иди Наврӯи ҷаҳонафрӯз,
Мекунад сайри ҷаҳон имрӯз.

Эй ҷавонӣ, навҷавонӣ кун,
Ту уқобӣ, парфишонӣ кун,
Зиндагӣ, эй зиндагии сабз,
Зинда бошу зиндагонӣ кун.

Иди Наврӯи ҷаҳонафрӯз,
Мекунад сайри ҷаҳон имрӯз.

Муҳаммад Ғоиб

Базми гул дар чамани Наврӯз аст,
Савти гулгулфикани Наврӯз аст,
То ба гардун сухани Наврӯз аст,
Тоҷикистон ватани Наврӯз аст.

Бӯйи Наврӯз расад аз ҳама дар,
Рӯзи Наврӯз расад аз ҳама дар,
Ҳама дар пераҳани Наврӯз аст,
Тоҷикистон Ватани Наврӯз аст.

Ном Наврӯзу насаб Наврӯз аст,
Исми ҳар бахтталаб Наврӯз аст.
Фасли армоншикани Наврӯз аст,
Тоҷикистон ватани Наврӯз аст.

Сабзгун пуштаву саҳрои Ватан,
Сабзпӯш аст ҳама ҷои Ватан,
Сабз ҷон дар бадани Наврӯз аст,
Тоҷикистон ватани Наврӯз аст.

Ба муродаш ҳама дилдода расад,
Ба ҳама бахти худодода расад,
Ҳама дар анҷумани Наврӯз аст,
Тоҷикистон ватани Наврӯз аст.

Базми гул дар чамани Наврӯз аст,
Ҳама дар пераҳани Наврӯз аст,
Ҳар кучо анҷумани Наврӯз аст,
Тоҷикистон ватани Наврӯз аст.

Мирзо Файзалӣ

Бо пайки насими атргардон,
Бо муждаи гунчаҳои хандон,
Бо чаҳ-чаҳи мурғакони хушхон,
Эй аҳли нишаста рӯ ба майдон,
Наврӯзи хучастапай муборак!

Аз хусни баҳори оламафрӯз,
Ҳар чеҳра чу гул шукуфта имрӯз.
Шуд даври фараҳфизои ғамсӯз,
Эй ҳамватанони шоду фирӯз,
Наврӯзи хучастапай муборак!

Гулғунча ба боғ сар кашида,
Себарга канори чӯ дамида,
Айёми нишот даррасида,
Эй модари ҳамчу нури дида,
Наврӯзи хучастапай муборак!

Офтоб бигзор бошад чилвагар,
Осон ҳам софу дунё бехатар.
Ёру дӯстон одамони муътабар
Зинда бошем то ба Наврӯзи дигар!

Сафар Аюбзодаи Маҳзун

Маҳ гуфт ба маҳвора:
«Наврӯз чаҳонӣ шуд!»
Эй мардуми сайёра,
Наврӯз чаҳонӣ шуд!

Эй халқи Аҷам дигар,
Растӣ зи алам дигар,
Бархез зи ғам дигар,
Наврӯз чаҳонӣ шуд!

Сабзид чаҳони дил,
Гул кард хазони дил,
Эй ёри чавони дил,
Наврӯз чаҳонӣ шуд!

Эй қудсии рӯҳонӣ,
Бар мужда ба Сомонӣ.
Аз дудаи Раҳмонӣ
Наврӯз чаҳонӣ шуд!

Эй машъали зардуштӣ,
Бо оташи арғуштӣ
Бадҳоҳи маро куштӣ,
Наврӯз чаҳонӣ шуд!

Чун шамсу маҳи гардун,
Равшан бишавад Роғун,
Дилшод шавад Маҳзун,
Наврӯз чаҳонӣ шуд!

Гурез Сафар

Бар мардumi фарзона Наврӯз муборак бод!
Бо шеваи меҳрона Наврӯз муборак бод!
Шуд гарм замини сард, гардид фано ҳар дард,
Сабзид чу ҳар дона, Наврӯз муборак бод!
Имрӯз чу мечунбед бо панҷаи нури шед,
Мӯяш бизанад шона, Наврӯз муборак бод!
Бигзашта ба худ бигзор, оянда ба ёдат н-ор,
Берун бишав аз хона, Наврӯз муборак бод!
Эй дӯст биё хезем, бар якдигар омезем,
«Ман масту ту девона», Наврӯз муборак бод!

Рустами Ваҳхоб

Наврӯз рӯзи хилқати Инсон аст,
Рӯзи кушудани дари кайҳон аст.
Рӯзи шукуфтанаи гули Хуршед аст,
Рӯзи таваллуди моҳи Обон аст.
Наврӯз рӯзи тантанаи уммед,
Наврӯз рӯзи рӯйиши имон аст.
Рӯзи фуруд омадани фарвар,
Рӯзи фароз омадани Ҷон аст.
Наврӯз рӯзи омадани мисоқ аст,
Ёдовари нахустин паймон аст.
Наврӯз рӯзи шустани лавҳи дил,
Аз нақшҳои ботили шайтон аст.
Донӣ, чаро ба сурфаи наврӯзӣ,
Оина дар баробари Куръон аст?
То ки ба рӯйи хеш назар созӣ,
Рӯйи ту низ Мусҳафи Яздон аст.
Рӯзи фуруғи чоми чаҳонбин аст,
Пайдоии нигини Сулаймон аст.

Шерозбанди маърифати Тӯрон,
Оинаи тамаддуни Эрон аст.
Наврӯз рӯзи бастани Заҳҳок аст,
Рӯзи фирори галлаи девон аст.
Рӯзе, ки бод роиҳаи минуст,
Ҳар шоҳа хушку тар ҳама райҳон аст.
Рӯзе, ки бо сухан натавон нозид,
Рӯзе, ки обу хок ғазалхон аст.
Рӯзе, ки баршумурдани авродаш,
Дилсӯзтар зӣ чомаи Ҳассон аст.
Гар кор бандӣ, ин ҳама тадбир аст,
В-ар ноз чӯйи, он ҳама афсонаст.
Наврӯз рӯзи адлу сахову чуд,
Наврӯз ҳамсиришти мусулмон аст.
Ҳар чиз ки Худо напосандад нест,
Маҷмӯаи худойписандон аст.
Наврӯз рамзи давлати Сомонист,
Кори ҷаҳон аз он чу сомон аст.
Рӯзе, ки ҳар қуҳан бишавад тоза,
Дар бостон таровати бустон аст.
Боғи Нишоти хуррами Кашмир аст,
Ҳар чой, ки шикаста биёбон аст... .

Абдулқодири Алавӣ

Мужда овард андалеб аз навбахор,
Гуфт: бар гул, ки шуда фасли баҳор.
Гом зан оҳиста бар тарфи чаман,
К-ошиқон ораста худ анҷуман.
Зуд шав, гул боз кун ғунча даҳан,
Гӯ сало бар Савсану бар Настаран.
Корвони ишқ чаманзор омада,
Бо дили пуршӯру саршор омада...
Кинаҳоро як тараф бигзоштанд,
Пайки наврӯзӣ ба ҳам бардоштанд.
Чунки Наврӯз аст фасли навбахор,
Кош бибинед эй азизон, сад баҳор.

Рӯзи Наврӯз асту олам гулӯзор,
Бар ҳама рӯзи хушӣ аз Кирдугор!
Меҳр варзед, ишқ коред дар замир,
То чавон монед, ҳамчун навбахор.

Наврӯз биё, ки мо саногӯи тӯем,
Солест, ки мо мунтазири рӯи тӯем.
Наврӯз! Ба мо муждаи наврӯзи деҳ,
То соли дигар боз дуогӯи тӯем.

Алии Муҳаммадии Хуросонӣ

Оғӯш пур аз ёсуман, хуш омадӣ, Наврӯзи ман,
Ороста боғу чаман, хуш омадӣ, Наврӯзи ман.
Муҳри чавонӣ мезанӣ андар замири қалбҳо,
Бо ишваҳо, бе як сухан, хуш омадӣ, Наврӯзи ман.
Имсол аз ҳарсолай зеботару ҷаззобтар,
Гулчеҳраву гулпероҳан, хуш омадӣ, Наврӯзи ман.
Нози туро бардоштан фарз асту суннат баҳри ман,
Нозукадо, нозукбадан, хуш омадӣ, Наврӯзи ман.
Аз остон то осмон гул мекунад олам ҳама,
Васфи ту дар ҳар анҷуман, хуш омадӣ, Наврӯзи ман.

Наврӯзи Гулзода

Наврӯз биё, шавки ту афзун дорам,
Аз сардии дай ду дида Ҷайхун дорам.
Бо омаданат сабзаи тар аз дили хок
То мебидамад, сина пур аз хун дорам.

Гар дай гузарад, чораи Наврӯз кунам,
Чун шамъ зи худсӯзӣ шабаш рӯз кунам.
Бебода зи шавки қадамаш сархушу маст,
Ман сесаду шасту панҷ Наврӯз кунам.

Наврӯз маоши бешу афзун хоҳам,
Дар хонаи хеш барқи Роғун хоҳам.
Осуда зи сардии зимистон худро
Аз гуссаи рӯзгор берун хоҳам.

Нуралӣ Нурзод

Эй дӯст муборак бод, Наврӯз ҷаҳонӣ шуд.
Гул бар сариторик бод, Наврӯз ҷаҳонӣ шуд.
Ҳафт шини шакарomez бар сини саҳар оmez,
Ҳафт чин қаторак бод, Наврӯз ҷаҳонӣ шуд.
Дар гулвараки иди бо кӯзаи оби ишқ,
Ёсину Табрак бод, Наврӯз ҷаҳонӣ шуд.
Ҷӯши суманак ҷӯшад, гулҷушттаманное,
Ҷӯшидаи борақ бод, Наврӯз ҷаҳонӣ шуд.
Аз чакрачаки борон рӯяд гули наврӯзӣ,
Ҳар чакра чаковақ шуд, Наврӯз ҷаҳонӣ шуд.

Алии Сироч

Модарон дигар набинанд рӯйи ғам,
Дилбару дилдодагон бошанд ба ҳам,
Ризку рӯзӣ бештар шавад, на кам,
Зинда бошем то ба Наврӯзи дигар!

Булбулон дар шохсорон нағмагон,
Ҷӯйҳо саршор аз оби равон,
Беи мачнун бо парешон коқулон,
Зинда бошем то ба Наврӯзи дигар!

Назоқат Олимзода

Ин иди бостонӣ
Чун муждаи ҷавонӣ,
Бахшида шодмонӣ,
Эй дӯст, муждагонӣ –
Наврӯз шуд ҷаҳонӣ.

Ин гуларӯси зебо
Имрӯз маҳфилоро,
Тасхир карда дунё,
Эй дӯст, муждагонӣ –
Наврӯз шуд ҷаҳонӣ.

Наврӯзи нозпарвар,
Рӯзу шаби баробар
Шуд ифтихори кишвар.
Эй дӯст, муждагонӣ –
Наврӯз шуд ҷаҳонӣ.

Дилҳои мо мунаввар,
Аз нақҳати муаттар,
Аз бӯйи мушку анбар,
Эй дӯст, муждагонӣ –
Наврӯз шуд ҷаҳонӣ.

Мақбули кулли олад,
Машҳури рӯйи олам
Шоиставу муаззам,
Эй дӯст, муждагонӣ –
Наврӯз шуд ҷаҳонӣ.

Холӣ зи чурму иллат,
Бо беҳтарин фазилат,
Иди начиби миллат,
Эй дӯст, муждагонӣ –
Наврӯз шуд ҷаҳонӣ.
Бо ҳусни дилбарона,
Бо шӯри ошиқона,
Бо хуштарин тарона,
Эй дӯст, муждагонӣ –
Наврӯз шуд ҷаҳонӣ.

Қурбон Ҳусайнӣ

Дашту сахро гулбасар аз омади Наврӯз шуд,
Рӯзи нав омад, аз ин рӯ номи ӯ Наврӯз шуд.
Наварӯсони чаман хезед базми гул расид,
Мавсими бусу канору лаҳзаи пурсӯз шуд.
Мезанад бар зулфи гулҳо шона боди навбахор,
Бӯи гулҳо бар фазо пурнашъаю пирӯз шуд.
Мерасад ҳар дам садои андалеб аз шохи гул,
Бар умеди хандаи гул мурӯи дастомӯз шуд.
Гаштаам Қурбони зоти поки Яктой Қадим:
Ҳар ки қоил шуд ба сунъаш шамъи базмафрӯз шуд.

ОХИРСУХАН

Бузургдошти Наврӯз
бузургдошти таърих
ва тамаддуни башарист.

Эмомалӣ Раҳмон

Чунонки дар боло ишора рафт, ҳадафи асосии дастури таълимию методии “Дар шинохти Наврӯз” пеш аз ҳама омӯзиш ва фаҳмиши масоили марбут ба яке аз бузургтарин чашнҳои миллии халқи тоҷик – Наврӯзи ҷаҳонӣ буда, мо – мураттибон кӯшидем, ки то андозае бошад ҳам, роҷеъ ба ин ҷашни куҳану бостонии аҷдодонамон барои Шумо – хонандагони азизу гиромӣ маълумоти мухтасаре арза дошта бошем, то лаҳзае ҳам бошад дар рӯзҳои наврӯзӣ Шуморо дастёр ва роҳбалад бошад. Ҳамвора бо пешниҳоди маълумоти мухтасари таърихию адабӣ мо бори аввал 210 саволеро, ки асосан тору пуди Наврӯзи ҷаҳониро дарбар мегиранд, ҳамчун тест чиҳати муайян намудани донишҳои доштаи хонандаи нуктасанҷу нуктадон рӯйи коғаз овардем (мақсади асосии мураттибон ҳам аз мураттаб кардани дастури мазкур пешниҳоди ҳамин қисмати мавод аст), зеро омӯхтан, доништан ва фаҳмидани моҳияти ин ҷашни ҷаҳонӣ ва расму оинҳои он барои мо – давомдиҳандагони анъанаҳои бузурги гузаштагон ҳам фарз асту ҳам суннат:

Бо умеди иди Наврӯзи дигар,
Бо умеди боз як соли самар,
Мо ҳама ҳастем сӯят сачдагар
Эй Худованди замини осмон,
То ба Наврӯзи дигар моро расон!

ФЕҲРИСТИ АДАБИЁТ:

1. Абурайҳони Берунӣ. Осор-ул-боқия. – Душанбе: Ирфон, 1990.
2. Айнӣ С. Куллиёт. Ҷилдҳои 6-7. Ёддоштҳо.- Душанбе: НДТ, 1962.
3. Асрорӣ В., Амонов Р. Эҷодиёти даҳанакии халқи тоҷик. – Душанбе: Маориф, 1980.
4. Аҳмадов Р. Наврӯзи оламафрӯз. – Душанбе: Ирфон, 1978.
5. Байзоев А. Сайри ҷаҳонии Наврӯз // Омӯзгор. – 2013. – 22 март.
6. Бозтоби масоили Наврӯз дар адабиёт (Маҷмуаи мақолаҳо)/ Мураттибон С. Зиёев ва М. Кенчаев.- Душанбе: Дониш, 2016.
7. Ваҳҳоб Р. Наврӯз ҷашни ҳамсозии ҷон ва ҷаҳон аст // Садои Шарқ. – 2013. – № 3. – с. 3-8.
8. Дастури наврӯзӣ (Дастури методӣ-таълимӣ роҷеъ ба таҷлили ҷашни Наврӯзи Аҷам, нашри дуҷум бо тағйироту иловаҳо) / Мураттибон: С. Қосимӣ, Б. Ҳабибулло. – Душанбе: ДМТ, 2012.
9. Наршаҳӣ. Таърихи Бухоро. - Душанбе. 1979.
10. Деххудо А. Наврӯз (Пайдоиш ва тасмияи Наврӯз // Маорифи Тоҷикистон. – 2010. – № 2. – с. 7-12.
11. Масъалаҳои омӯзиш ва таҳқиқи таърих ва фалсафаи Наврӯз/ Институтҳои фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқ ба номи А.М.Баҳоваддинови Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.- Душанбе: ИмпериаЛ-Групп, 2016.
12. Мирраҳим М. Ҷашни Наврӯз ва ҷаҳоншиносӣ. – Душанбе: Ирфон, 1992.
13. Муллоев А. Наврӯз – ҷашни куҳану ҷовидон // Масъалаҳои маориф. – 2011. – № 2. – март–апрел.
14. Муртазоев Б. Наврӯз ҷашни ваҳдат аст // Садои Шарқ. – 2013. – № 3. – с. 59-61.
15. Наврӯз (Китобнома) / Мураттиб Ш. Комилзода. – Душанбе, 2012. – 330 с.

16. Наврӯз дар чахон / Ройзани фарҳангии Ҷумҳурии Исломии Эрон дар Тоҷикистон. – Душанбе, 2004.

17. Наврӯз: дирӯз, имрӯз ва фардо. Маҷмӯаи мақолаҳо. – Душанбе: Дониш, 2013.

18. Қ. Сатторӣ ва Х. Муҳаммадӣ. Наврӯзи чахонӣ. - Душанбе: Аржанг, 2017.

19. Наврӯз пайвандгари дилҳост (Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон андар ситоиши Наврӯзи оламафрӯз) // Маорифи Тоҷикистон. – 2013. - № 1. – с. 4-6.

20. Наврӯзи Ачам / Мураттибон: Ҷ. Саидзода ва Ҳокими А. – Душанбе: Мехвар - Р, 2012.

21. Пайки Наврӯз (Гулчини мақолот ва ашъори наврӯзӣ)/ Мураттибон Б. Мирзоев ва М. Юсуфӣ. Пажӯҳишгоҳи фарҳанги форсӣ-тоҷикии Сафорати Ҷумҳурии Исломии Эрон дар Тоҷикистон.– Душанбе, 2012.

22. Раҳимов Д. Фолклори тоҷик. - Душанбе, 2009.

23. Раҳимов Д. Нигоҳе ба ҷашнҳои миллӣ ва оинҳои суннатии тоҷикон. – Душанбе: Истеъдод, 2011.

24. Раҳимов Д. Ҷойгоҳи рамзҳо дар Наврӯзи Тоҷикистон // Маорифи Тоҷикистон. – 2013. – № 1. – с. 20-22.

25. Раҳмонӣ Р. Эҷодиёти гуфтории мардуми тоҷик. – Душанбе, 2008.

26. Самад А. Ҷашни умеду орзуҳо // Садои Шарқ. – 2013.–№3.– С. 55-57.

27. Салимов Н., Нуров Н. Муруре андар сарнавишти Наврӯзи тоҷикон // Масъалаҳои маориф. – 2012. – № 1. – с. 23.

28. Суннатҳои фарҳанги Наврӯз ва замони муосир. - Душанбе: Дониш, 2016.

29. Ҳазраткулов М. Наврӯзи оламафрӯз ва дигар идҳои суннатии сол. – Душанбе: Эр-граф, 2012.

30. Ҷашни муқаддасу зиндагисоз (Барчидаи суҳанрониҳои Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон оид

ба Наврӯзи дилафрӯз) // Масъалаҳои маориф. – 2011. – № 2. – с.5-11.

31. Шаъбонӣ Р. Одоб ва русуми Наврӯз / Пажӯҳишгоҳи фарҳанги форсӣ тоҷикии Сафорати Ҷумҳурии Ислонии Эрон дар Тоҷикистон. – Душанбе: Пайванд, 2011.

32. Шиорҳо аз Паём ва суҳанрониҳои Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон дар боби Наврӯз. – Душанбе, 2017.

33. Шеърдӯст А. Наврӯз ва сарчашмаҳои офариниш, таҷдиди ҳаёт дар адёну асотир. – Техрон, 1371.

Мундариҷа

1. Сарсухан	3
2. Наврӯз – чашни чашнҳо	9
3. Гулчини иқтибосҳои наврӯзӣ.....	16
4. Тестҳои наврӯзӣ	21
5. Ҷавобҳои тестҳои наврӯзӣ	50
6. Бардоштҳои наврӯзӣ.....	52
7. Чакомаҳои наврӯзӣ	57
8. Охирсухан	74
9. Феҳристи адабиёт	75

ДАР ШИНОХТИ НАВРЎЗ

Мурағтиб: Қосимӣ Саъдӣ
Муҳаррир: Мирзошо Сирочев
Саҳифабанд: Улуғбек Очилов

Ба матбаа 15.02.2018 супорида шуд.
Ба чопаш 06.03.2018 имзо шуд.
Андозаи 60x84 1/16 Теъдод 200 нусха.

Дар Маркази таҳия, нашр
ва муомилоти китобҳои дарсӣ,
илмию методии Вазорати маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудааст.